

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

VADLĪNIJAS

PUBLISKAI LIETOŠANAI PAREDZĒTU SPĒĻU UN REKREĀCIJAS LAUKUMU DROŠUMAM

30.07.2025.

Rīga

SATURS

1. Normatīvie akti un standarti	4
1.1. Normatīvie akti	4
1.2. Standarti	6
2. Vadlīniju ietvars	6
3. Spēļu laukumu izveide un piedāvāšana lietošanai	13
3.1. Reģistrācijas un pēcuzstādīšanas pārbaudes prasības pirms spēļu laukuma piedāvāšanas	14
3.2. Pēcuzstādīšanas pārbaude	18
3.3. Riska novērtējums	20
3.4. Spēļu laukumu reģistrācija	21
4. Iesaistīto personu pienākumi	22
5. Nelaimes gadījumu pārvaldība	24
6. Spēļu laukumu un tajos uzstādīto iekārtu un aprīkojuma drošuma prasības	26
6.1. Spēļu laukuma vieta un iekārtu izvietojums	26
6.2. Vispārīgās prasības	28
6.3. Vispārīgās drošuma prasības	29
6.4. Pārklājums un ietekmes zona	35
6.5. Drošuma prasību īss kopsavilkums atsevišķiem iekārtu veidiem	37
6.5.1. Šūpoles	37
6.5.2. Slīdkalniņi	41
6.5.3. Trošu ceļi	44
6.5.4. Karuseļi	45
6.5.5. Balansieri	50
6.5.6. Telpiskie tīklojumi	54
6.6. Specifiskas prasības iekštelpu spēļu laukumiem	55
7. Papildu elementi	56
8. Spēļu un rekreācijas laukumu pārbaudes un apkopes lietošanas laikā	58

IEVADS

Rotaļu nodrošināšanas mērķis ir piedāvāt bērniem iespēju saskarties ar pieņemamiem riskiem stimulējošas, izaicinošas un kontrolētas mācību vides ietvaros.

Bērni ir viena no sabiedrības neaizsargātākajām grupām un bieži vien nespēj pietiekami novērtēt savas spējas, veikto darbību iespējamās apdraudējumus un to radītos riskus, kā arī ne vienmēr apzinās noteikumu ievērošanas nozīmi spēlēšanās procesā. Lai pēc iespējas mazinātu bērnu traumēšanās gadījumus ārtelpu un iekštelpu spēļu un rekreācijas laukumos (turpmāk – spēļu laukumi), ir būtiski, ka spēļu laukumu īpašnieki un tiesiskie valdītāji (turpmāk – valdītāji) ir veikuši visus nepieciešamos pasākumus ar drošumu saistīto risku mazināšanai un novēršanai.

Spēļu laukumi tiek veidoti no dažādām sastāvdaļām. Tie var ietvert tradicionālo un mūslaiku spēļu laukumu aprīkojumu, piemēram, slīdkalniņus, šūpoles un kāpelēšanas iekārtas, kā arī parasti tajos ir citi papildu objekti, piemēram, žogi, vārti, atkritumu tvertnes, velosipēdu statīvi, augi u.c.

Vadlīnijas paredzētas spēļu laukumu valdītājiem un apsaimniekotājiem ar mērķi vairot izpratni par drošuma prasībām, tādējādi veicinot bērniem drošu spēļu laukumu pieejamību. Drošuma prasību mērķis ir samazināt nelaimes gadījumu rašanos, kas neizbēgami atgadās, bērniem cenšoties paplašināt savu kompetences līmeni sociāli, intelektuāli vai fiziski.

Vadlīniju izstrādē izmantota Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk – PTAC) līdzšinējā prakse spēļu laukumu drošuma uzraudzībā, kā arī akreditēto pēcuzstādīšanas pārbaucēju veicēju biežāk konstatētās kļūdas un aktuālās tendences laukumu izveidē.

Vadlīnijas nav oficiāla tiesību normu interpretācija, bet ir PTAC, kā uzraudzības iestādes, viedoklis par tiesību normu interpretāciju, un tām ir informatīvs raksturs.

1. Normatīvie akti un standarti

1.1. Normatīvie akti

Bērnu spēļu laukumi ir preces un pakalpojuma apvienojums, jo to aprīkojums un pārklājums pirms to uzstādīšanas ir prece, savukārt pēc bērnu spēļu laukuma izveidošanas, iekārtu uzstādīšanas un pārklājuma nodrošināšanas bērnu spēļu laukums kļūst par pakalpojumu. Līdz ar to gan bērnu spēļu laukumu aprīkojumam un pārklājumam, gan spēļu laukumam kopumā turpmākā tā izmantošanā un lietošanā kā pakalpojumam ir jāatbilst noteiktajām drošuma prasībām. Vispārīgas prasības patērētājiem sniedzamiem pakalpojumiem nosaka **Preču un pakalpojumu drošuma likums**¹ (turpmāk – PPDL).

Uz visiem izklaižu pakalpojumiem attiecināmas PPDL prasības

4. panta otrā daļa	• Pakalpojuma sniedzēja pienākums ir sniegt tikai drošu pakalpojumu, kā arī pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par sniegtā pakalpojuma drošumu.
5.pants	• Gan precei, gan iekārtai, kura tiek izmantota pakalpojuma sniegšanā, jābūt drošai.
6. panta pirmā daļa	• Pakalpojumam jābūt drošam vai arī tas rada tādu minimālu risku, kurš uzskatāms par pieļaujamu un atbilst augstam drošuma līmenim.
8.panta otrās daļas 2.punktā	• Pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nodrošināt apmeklētāju ar informāciju par pakalpojumu - ar brīdinājumiem un lietošanas noteikumiem.

¹ Tiks aizstāts ar Pakalpojumu drošuma likumu, kas ir izstrādē

Detalizētas drošuma prasības publiskai lietošanai paredzētiem spēļu un rekreācijas laukumiem, tajās uzstādāmām vai uzstādītām spēļu vai citu aktivitāšu iekārtām un aprīkojumam, kā arī nepieciešamos pasākumus to radīto risku novēršanai un mazināšanai nosaka Ministru kabineta 2020.gada 7.janvāra noteikumi Nr.18 **“Spēļu un rekreācijas laukumu drošuma noteikumi”** (turpmāk – Noteikumi Nr.18).

Noteikumi Nr.18 nosaka arī kārtību, kādā spēļu laukumi un tajos uzstādītās iekārtas un aprīkojums piedāvājami lietošanai, kā arī spēļu laukumu un tajos uzstādīto iekārtu un aprīkojuma uzraudzības un kontroles kārtību, kas ir PTAC kompetencē.

Vispārīgas prasības iekārtu laišanai tirgū un piedāvāšanai ir noteiktas Regulā 2023/988 par ražojumu vispārēju drošumu².

Likuma “Par atbildību par preces un pakalpojuma trūkumiem” 5.panta pirmā daļa nosaka preces ražotāja vai pakalpojuma sniedzēja pienākumu atlīdzināt cietušajai personai radušos zaudējumus, ja preces vai pakalpojuma trūkumu dēļ tiek nodarīts kaitējums cilvēka dzīvībai, veselībai vai personas mantai. Savukārt, Krimināllikuma 203.pantā ir paredzēta atbildība par normatīvajos aktos, normatīvtehniskajos dokumentos, līgumos vai attiecīgi pilnvarotu valsts institūciju apstiprinātajos normatīvos noteikto preču vai pakalpojumu drošuma prasību neievērošanu, kā rezultātā radīts būtisks kaitējums.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2023.gada 10.maija regula (ES) Nr.2023/988 par ražojumu vispārēju drošumu, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1025/2012 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2020/1828 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/95/EK un Padomes Direktīvu 87/357/EEK (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32023R0988>)

1.2. Standarti

Spēļu laukumu un tajos uzstādīto spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu un aprīkojuma drošuma prasības noteiktas arī piemērojamajos standartos. Standartu piemērošana ir brīvprātīga. Komersantam nav pienākums izmantot standartus, bet ir pienākums garantēt drošumu, kas nav mazāks par drošumu, kas būtu sasniegts, piemērojot standartus.

Aktuālais standartu saraksts uz vadlīniju izdošanas brīdi spēļu laukumu un to aprīkojuma drošuma novērtēšanai atrodams 1.pielikumā. Ņemot vērā, ka standarti tiek regulāri pārskatīti un aktualizēti, nepieciešams sekot līdzi standartu aktuālajām versijām. Piemērojamo standartu saraksts Noteikumu Nr.18 prasību izpildei atrodams Latvijas Nacionālās standartizācijas institūcijas SIA "Latvijas Standarts" (turpmāk – Latvijas standarts) mājaslapā³.

Atsevišķas norādes un instrukcijas šajās vadlīnijās ir vienkāršotu standartu prasību brīvs izklāsts. Vadlīnijās standartos un tehniskajos ziņojumos minētais citēts ar Latvijas standarts atļauju.

Detalizēta informācija par prasībām spēļu laukumiem atrodama iepriekš minētajos standartos un tehniskajos ziņojumos, kurus var iegādāties Latvijas Standarts mājaslapā⁴ vai iepazīties ar to saturu Latvijas standarts lasītavā⁵. Standartos izmantoto saskaņoto terminu saraksts pieejams Latvijas standarts mājaslapā⁶.

2. Vadlīniju ietvars

Noteikumu Nr.18 darbības joma noteikta 2., 3. un 4.punktā un tā nosaka arī vadlīniju darbības ietvaru.

³ <https://www.lvs.lv/lv/legislations/products/1072>

⁴ <https://www.lvs.lv/>

⁵ <https://www.lvs.lv/page?slug=standartu-lastava>

⁶ <https://www.lvs.lv/page?slug=standartu-tulkosana>

Noteikumi Nr.18 attiecas uz:

- laukumiem, kas ir uzstādīti publiskajā ārtelpā;
- iekštelpās uzstādītiem laukumiem;
- laukumiem, kas tiek aprīkoti ar spēļu vai citu aktivitāšu iekārtām un aprīkojumu, kura atbalsta struktūra nodarbošanās laikā paliek nekustīga;
- laukumā uzstādītais spēļu vai aktivitāšu iekārtas un aprīkojums paredzēts, lai:
  - kāpelētu
  - lēkātu
  - šūpotos
  - slidinātos
  - grieztos
  - rāpotu
  - līstu
  - veiktu jebkuru minēto darbību kombināciju
  - veiktu darbības savu fizisko vai intelektuālo spēju saglabāšanai vai uzlabošanai.

Termins „**publiskā ārtelpa**” definēts Noteikumos Nr.240⁷ un tā ir „sabiedrībai brīvi vai daļēji pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ceļi, ielas, bulvāri, laukumi, publisku ēku pagalmi, pasāžas, krastmalas, promenādes, parki, dārzi, skvēri, meži, publiskie ūdeņi un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai”.

Līdz ar to Noteikumi Nr.18 attiecināmi arī uz šādiem sabiedrībai brīvi vai daļēji pieejamiem spēļu laukumiem:

- daudzdzīvokļu namu pagalmos;
- pie ārstniecības iestādēm;
- pie interešu izglītības iestādēm;
- pie jauniešu centriem utml.

Uz daudzdzīvokļu māju pagalmos esošajiem spēļu laukumiem Noteikumi Nr.18 nav attiecināmi gadījumos, kad tie ir nožogoti un nodrošināta to publiska nepieejamība (piemēram, ar slēdzeni vai koda slēdzeni).

⁷Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” 2.21.apakšpunkts.

Ar informatīvo zīmi un/vai nožogojumu/dekoratīvo nožogojumu nodrošinātie spēļu laukumi, bet ar brīvu pieeju tiek uzskatīti par publiskiem laukumiem.

Noteikumi Nr.18 piemērojami arī gadījumos, kad spēļu laukums tiek piedāvāts kā papildu pakalpojums pie pamatpakalpojuma un ir pieejams tikai pakalpojuma sniedzēja klientiem (piemēram, spēļu laukums ir pieejams tikai kempinga, viesnīcas, kafejnīcas, restorāna vai tml. pakalpojumu sniegšanas vietu klientiem).

Savukārt pazīmes iekštelpu laukumiem, uz kuriem attiecināmas Noteikumu Nr.18 prasības, paredzētas noteikumu 2.3. apakšpunktā.

Izglītības un pirmsskolas izglītības iestāžu laukumu uzraudzību saskaņā ar Noteikumiem Nr.890⁸ un Noteikumiem Nr.610⁹ veic Veselības inspekcija.

Piemēri iekārtām un aprīkojumam, uz kuriem attiecināmas Noteikumu Nr.18 prasības¹⁰:

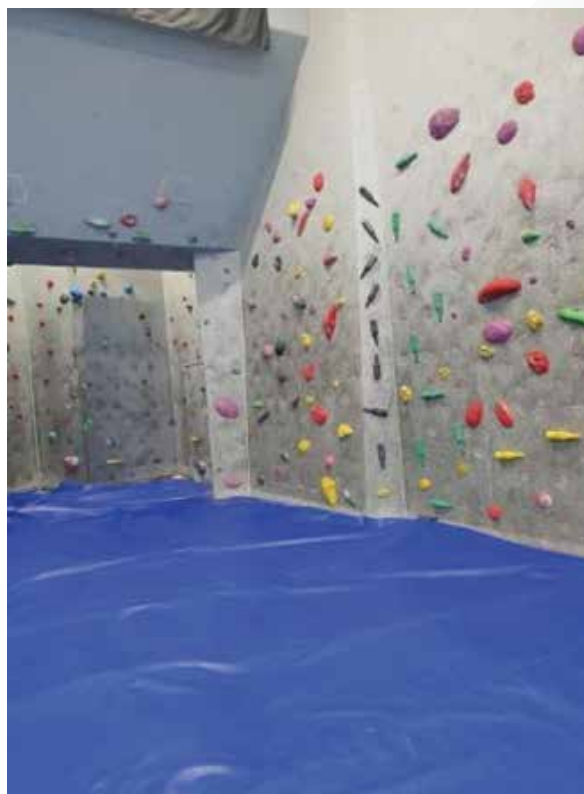
- rotaļu iekārtas - slīdkalniņš, šūpoles, karuselis, šūpošanās iekārta (atsperu šūpoles, līdzsvara šūpoles u.c.), telpiskais tīklojums, trošu ceļš, pilnībā noslēgts rotaļu aprīkojums, kompleksa rotaļu iekārta, kāpelēšanas iekārta, lēkāšanas iekārta (bouncing facility);
- āra fitnesa iekārtas (trenažieri);
- parkūra iekārtas;
- mākslīgās kāpšanas konstrukcijas („klinšu” kāpšanas konstrukcijas) ar brīvu piekļuvi bez drošības sistēmām;
- skeitparki;
- brīvpiekļuves sporta rīki - badmintons, basketbols, futbols, galda teniss, volejbols;
- pārvietojami un pastāvīgi vārti (spēlēm ar bumbu);
- velo apmācību trases.

⁸Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra noteikumi Nr.890 “Higiēnas prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu”

⁹Ministru kabineta 2002.gada 27.decembra noteikumi Nr.610 “Higiēnas prasības izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmas”

¹⁰Noteikumu Nr.18 2.1.apakšpunkts

1.attēls. Mākslīgā kāpšanas konstrukcija („klinšu” kāpšanas konstrukcija) ar brīvu piekļuvi bez drošības sistēmām

2.attēls. Lēkāšanas iekārta (bouncing facility)

3.attēls. Velo apmācību trase

Arī uz dažādiem vides un dizaina objektiem, ja tie atbilst Noteikumu Nr.18 2.punkta pazīmēm, satur rotaļāšanās un rekreācijas elementus, ir pievilcīgi bērniem, ir attiecināmas Noteikumu Nr.18 prasības.

4.,5., 6.attēls. Vides objekti ar spēļu un rekreācijas elementiem un funkcijām

Noteikumi Nr.18 neattiecas uz iekārtām un aprīkojumu, kas uzskaitīti Noteikumu Nr.18 4.punktā un uz kuriem ir attiecināmas citu normatīvo aktu prasības:

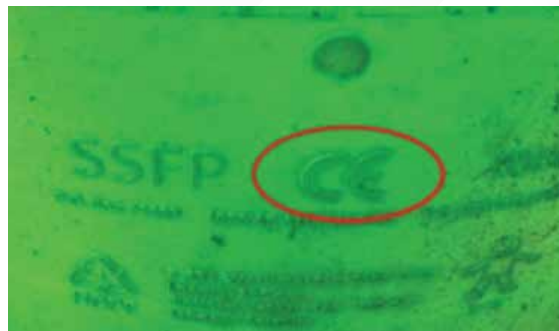
- iekārtas, kas paredzētas lietošanai mājas apstākļos (preces ir marķētas ar CE marķējumu un tiek klasificētas, kā rotaļlietas; ražotājs paredzējis pielietojumu tikai mājas apstākļos). Uz šādām iekārtām ir attiecināmas Noteikumu Nr.132 prasības;
- piepūšamas rotaļu iekārtas (attiecināmas PPDL prasības);
- virvju atrakciju aprīkojums (attiecināmas PPDL prasības);
- publiskas atrakciju iekārtas (attiecināmas likuma "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību" un Noteikumu Nr.136 prasības);
- ūdens atrakciju iekārtas (attiecināmas PPDL prasības);
- iekārtas, kuras lietojamas kompetentā uzraudzībā (piemēram, atsevišķas sporta skolās izmantotas vingrošanas iekārtas.) Uz šādām iekārtām ir attiecināmas PPDL prasības.

¹¹ Ministru kabineta 2011.gada 15.februāra noteikumi Nr.132 "Rotaļlietu drošuma noteikumi"

¹² Ministru kabineta 2010.gada 16.februāra noteikumu Nr.136 „Publisko atrakciju iekārtu drošības prasības un tehniskās uzraudzības kārtība”

Piemēri iekārtām un aprīkojumam un to daļām, kas uzskaitīti Noteikumu Nr.18 4.punktā un uz kuriem nav attiecināmas šo noteikumu prasības:

7.,8.,9.,10. attēls Mājas lietošanai paredzētas iekārtas

11. attēls. Mājas lietošanai paredzēta iekārta (šūpolēm jāatrodas vismaz 1500 mm no kompleksās iekārtas, kā arī slīdkalniņš ir mājas apstākļiem paredzēta aktīvās atpūtas rotaļlieta, par ko liecina CE atbilstības marķējums, tādējādi tas nav paredzēts bērnu spēļu laukumiem publiskai lietošanai)

12.attēls. Piepūšama rotaļu iekārta (Avots: <https://www.bbcinflatables.co.uk/#products>)

13.attēls. Virvju atrakciju aprīkojums

<https://pixabay.com/illustrations/carousel-merry-go-round-fun-ride-1513955/>

14.attēls. Publiska atrakciju iekārta

15.attēls. Ūdens atrakciju iekārta (Avots: <https://www.familywithkids.com/en/canada/catalog/harrison-watersports-complex-inflatable-waterpark-and-watersports-not-far-vancouver-canada#>)

16.attēls. Iekārtas, kuras lietojamas kompetentā uzraudzībā. Šeit kā piemērs – sporta batuti (Avots: <https://bjcdaugmale.lv/pulcini/sports/lecieni-uz-batuta/>)

3. Spēļu laukumu izveide un piedāvāšana lietošanai

Saskaņā ar Noteikumu Nr. 18 6.punktu uzstādīt spēļu laukumu un nodrošināt tā pieejamību par maksu vai bez maksas ir atļauts tikai tad, ja izpildīti šādi nosacījumi:

- spēļu laukums un tajā uzstādītās spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas atbilst šo noteikumu II nodaļā minētajām drošuma prasībām;
- ir pabeigta spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu uzstādīšana, kā arī, ja nepieciešams, ir nodrošināts atbilstošs laukuma pārklājums;
- laukumam ir veikta pēcuzstādīšanas pārbaude, ja saskaņā ar šiem noteikumiem tāda jāveic, vai riska novērtējums;
- ir veikta tā reģistrācija, ja saskaņā ar šiem noteikumiem tāda jāveic.

3.1. Reģistrācijas un pēcuzstādīšanas pārbaudes prasības pirms spēļu laukuma piedāvāšanas

Pēcuzstādīšanas pārbaude un reģistrācija jāveic spēļu laukumiem, kas atbilst vismaz vienai no Noteikumu Nr. 18 5. punktā minētajām pazīmēm:

- laukumā ir vismaz viena kompleksā iekārta;
- laukumā ir piecas un vairāk iekārtas.

Kompleksās iekārtas

Paredzētas vismaz trīs Noteikumu Nr.18 2.1.apakšpunktā minēto darbību veikšanai, piemēram, iekārta ar slidkalniņu, kāpelēšanas sienu un ugunsdzēsēja stabu vai citas kombinācijas.

17., 18.,19. attēls. kompleksās iekārtas piemērs

Skeitparki ar saliktām (uzstādītām) konstrukcijām (izņemot pump track un bļodas tipa skeitparkus) un parkūra aprīkojums un iekārtas dēļ to uzbūves uzskatāmas par kompleksām iekārtām. Līdz ar to arī gadījumā, ja ir izveidots atsevišķs parkūra laukums vai skeitparks, šim laukumam ir jāveic pēcuzstādīšanas pārbaude un reģistrācija spēļu laukumu reģistrā.

20., 21., 22., 23.attēls. Piemēri skeitparkiem un parkūra parkiem, kas uzskatāmi par kompleksajām iekārtām (Avots: <https://parkourvisions.org/design> un <https://www.techrampsgroup.com/en/flowparks/parkour-park-in-elk>)

24., 25.attēls. Piemēri pump track trasei un bļodas tipa skeitparkam, kas dēļ to uzbūves nav uzskatāmai par kompleksajām iekārtām

Piecas un vairāk iekārtas laukumā

Piemēri iekārtām, kad veicama laukuma pēcuzstādīšanas pārbaude un reģistrācija:

26.,27.,28.attēls. Laukumā uzstādīti pieci un vairāk mūzikas instrumenti

29.,30., 31.attēls. Laukumā uzstādītas piecas un vairāk āra fitnesa iekārtas (trenažieri)

Izvēloties āra fitnesa iekārtas (trenažierus) ir jāizvairās no trenāžieriem, kuros paredzēta svaru celšana vai smaguma vilkšana no zemes, tiek izmantoti maināmas slodzes svāri, kā arī trenāžieri, kuru lietošana prasa īpašas prasmes vai piesardzību. To uzstādīšana nepiemērotā vietā vai nepareiza lietošana var izraisīt traumas mazākiem bērniem.

Standarts EN16630 pieprasa, lai uz fitnesa ierīcēm būtu norāde, ka iekārtas domātas personām, kas sasniegušas 1,4m augumu.

Piemēri iekārtām, kad nav veicama laukuma pēcuzstādīšanas pārbaude un reģistrācija: Laukumā uzstādīti tikai brīvpiekļuves sporta rīki (piemēram, volejbola, tenisa, basketbola, futbola, regbija, diska golfa iekārtas), skrejceliņi un stadioni, kuros lietotājam ir nodrošināta vide un aprīkojums fizisko spēju saglabāšanai vai uzlabošanai, bet nav uzstādītas rotaļu iekārtas un līdz ar to ir mazāki riski lietotājiem.

Situācijās, kad laukumā brīvpiekļuves sporta rīki uzstādīti kopā ar citām rotaļu, vingrošanas vai trenāžieru iekārtām, tie būtu jāpieskaita pie laukumā izvietotajām iekārtām un gadījumā, ja iekārtu skaits pārsniedz piecas iekārtas, veicama laukuma pēcuzstādīšanas pārbaude un reģistrācija.

Augstāk minētajos gadījumos, kad pēcuzstādīšanas pārbaudes un reģistrācijas prasības nav attiecināmas, Noteikumos Nr. 18 noteiktās drošuma prasības un standartu prasības ir attiecināmas.

3.2. Pēcuzstādīšanas pārbaude

Pēcuzstādīšanas pārbaudi veic:

- pirms spēļu laukuma atvēršanas publiskai lietošanai, ja tas atbilst Noteikumu Nr.18 5.punktā noteiktajiem kritērijiem un izveidots pēc 2021.gada 17.jūlija;
- jau lietošanā esošam spēļu laukumam, kurš iepriekš nav atbildis Noteikumu Nr.18 5.punktā noteiktajam, bet pēc vienas vai vairāku iekārtu uzstādīšanas kļūst atbilstošs Noteikumu Nr.18 5.punktā noteiktajiem kritērijiem;
- spēļu laukumam, kurš jau ir lietošanā, izveidots pēc 2021.gada 17.jūlija un atbilst Noteikumu Nr.18 5.punktā noteiktajam.

Pēcuzstādīšanas pārbaudi ir tiesīgs veikt neatkarīgs pārbaudes veicējs, kas nav pārbaudāmā laukuma un tajā uzstādīto spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu valdītājs, ražotājs, importētājs, izplatītājs vai citā veidā iesaistīts to projektēšanā, izstrādē, ražošanā, piegādē, uzstādīšanā, uzturēšanā un

- tas ir akreditēts nacionālajā akreditācijas institūcijā (Valsts aģentūra "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs") vai citā Eiropas savienības dalībvalstī

vai

- to ir sertificējusi nacionālajā akreditācijas institūcijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī akreditēta personu sertificēšanas institūcija.

Akreditētas institūcijas

Šobrīd Latvijā ir 3 akreditētas institūcijas, kas tiesīgas veikt pēcuzstādīšanas pārbaudes:

- Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas rūpnieku tehniskās drošības ekspertu apvienība” - TUV Rheinland grupas Darba aizsardzības un iekārtu novērtēšanas inspekcija;

- Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Sertifikācijas un testēšanas centrs" STC laboratorija;
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Play Inspect".

Akreditēto institūciju saraksts var mainīties, līdz ar to, izvēloties pārbaudes veicēju, ir nepieciešams pārliecināties par tā akreditāciju akreditēto personu sarakstā LATAK mājaslapā¹³.

Pirms citā Eiropas Savienības dalībvalstī akreditētas institūcijas pieacināšanas pēcuzstādīšanas pārbaudes veikšanai ir nepieciešams pārliecināties:

- par institūcijas akreditāciju attiecīgajā dalībvalsts nacionālajā akreditācijas institūcijā;
- vai pārbaudes veicēja akreditācijas sfērā ir ietverti visi standarti no Latvijas Standarta Noteikumiem Nr.18 piemērojamo standartu saraksta¹⁴.

Sertificētas personas

Attiecībā uz citā Eiropas Savienības dalībvalstī akreditēto personu sertifikēšanas institūcijā sertificēto personu, ir jāpārliecinās, ka tā:

- ir sekmīgi nokārtojusi kompetences testu par spēkā esošajām šo noteikumu un citu ar tiem saistītu Latvijas Republikas normatīvo aktu, kā arī piemērojamo standartu prasībām un par to nacionālajā akreditācijas institūcijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī akreditēta personu sertifikēšanas institūcija ir izsniegusi attiecīgu sertifikātu;
- sertifikāts tiek pagarināts ne retāk kā reizi trijos gados;
- nacionālajā akreditācijas institūcijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī akreditēta personu sertifikēšanas institūcija vismaz reizi gadā klātienē pārbauda, kā pārbaudes veicējs veic pēcuzstādīšanas pārbaudi.

¹³ <https://www.latak.gov.lv/lv> (sadaļa "Akreditētās institūcijas")

¹⁴ <https://www.lvs.lv/lv/legislations/products/1072>

SVARĪGI! Pēcuzstādīšanas pārbaudes ziņojumi spēļu laukumu registrācijai var netikt pieņemti un līdz ar to registrācija nebūs iespējama šādos gadījumos, ja:

- pārbaudes veicēja akreditācijas sfērā nav iekļauti/ir tikai daļēji iekļauti standarti no standartu saraksta;
- citā Eiropas Savienības dalībvalstī akreditēto personu sertificēšanas institūcijā sertificēta persona neatbilst Noteikumu Nr. 18 prasībām.

3.3. Riska novērtējums

Riska novērtējums jāveic spēļu laukumiem, kuri izveidoti līdz 2021.gada 17.jūlijam un tie atbilst Noteikumu Nr.18 5.punktā noteiktajam.

Potenciālie riski uzskaitīti Noteikumu Nr.18 11.punktā un tie ietver prasību valdītājam pārliecināties, ka iekārtas spēļu laukumā ir mehāniski izturīgas un stabilas, nav asu malu, nav nožņaugšanās risku, iekārtu virsmas nav uzliesmojošas, iespējami samazinātu ķermeņa daļu saspiešanas vai iesprūšanas risku, apgērba un tā daļu iespiešanas risku, kā arī krišanas un trieciena risku, un laukumā tiek ievērotas drošības zonas.

Noteikumos Nr.18 nav noteiktas obligātās prasības riska novērtējuma veicējam, tomēr ir ieteicams iesaistīt neatkarīgu pārbaudes veicēju (inspektoru), kurš ne tikai pārzin standartu prasības, bet arī pārzin, kāpēc un kā veikt riska novērtējumu.

Kļūdas, no kurām izvairīties, veicot riska novērtējumu – Pielikumā Nr.2 sniegti piemēri iekārtām un elementiem, kam nav veikts atbilstošs riska novērtējums un patērētājiem līdz ar to tiek piedāvāti nedroši laukumi (šādu iekārtu atrašanās laukumos nav pieļaujama).

¹⁵ Ministru kabineta 2017.gada 9.maija noteikumu Nr.253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi"

Būtiskākie apdraudējumu veidi spēļu laukumos:

- iespīlēšanās/iesprūšana (galva, kakls, pirksti, apģērbs);
- apdare (asas malas, izvirzījumi);
- struktūra (stabilitāte, korodējuši metāla elementi, satrupējuši koka elementi);
- pārklājums/segums (biezums, zonas platība);
- drošības zonas, brīvās zonas (zonas platība, pārklāšanās);
- nokrišana (margas, barjeras, maksimālais krišanas augstums);
- triecieni (šūpoļu piekares, šūpoļu un karuseļa sēdekļi).

3.4. Spēļu laukumu reģistrācija

Spēļu laukuma īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam ir pienākums reģistrēt laukumu PTAC publisko spēļu un rekreācijas laukumu reģistrā, ja tas atbilst vismaz vienai no šādām pazīmēm:

- spēļu laukums atbilst Noteikumu Nr.18 5.punkta prasībām;
- jau uzstādītā spēļu un rekreācijas laukumā tiek aizvietota kāda no spēļu vai citu aktivitāšu iekārtām, to būtiski pārkārtojot vai attīstot un līdz ar to sasniedzot atbilstību iepriekš minētajām pazīmēm.

Reģistrē **tikai publiskus** spēļu laukumus

Reģistrācija ir iespējama portālā www.latvija.gov.lv , izmantojot aktivizētu e-adresi un aizpildot e-formu. Reģistrāciju iespējams veikt arī izmantojot e-pastu, pastu vai veikt klātienē.

SVARĪGI! Pieteikumu paraksta paraksttiesīgā persona.

Pieteikumam jāpievieno šādi dokumenti:

- pilnvarotā pārstāvja pilnvara, ja pieteikumu iesniedz pilnvarotais pārstāvis;
- līgums, no kura izriet personas tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt personu apvienību (jaukta statusa kopīpašuma gadījumā);
- ja attiecināms - spēļu laukuma pēcuzstādīšanas pārbaudes ziņojums.

Sīkāka informācija par registrācijas procesu ir pieejama PTAC mājaslapā sadaļā "Pakalpojumi"¹⁶

Spēļu laukumus reģistrē, ja tiem ir veikts risku novērtējums vai pēcuzstādīšanas pārbaude. Kamēr laukumiem nav veikta pārbaude un tie nav reģistrēti, piedāvāt apmeklētājiem šādus laukumus nedrīkst. PTAC šādos gadījumos ir tiesības pieprasīt visu laukuma norobežošanu, kamēr nav veikts risku vērtējums vai pēcuzstādīšanas pārbaude, kā arī veikta reģistrācija.

Šādai prasībai nav tikai formāls raksturs - iesniedzot reģistrācijas pieteikumu un tam pievienotu pēcuzstādīšanas pārbaudes ziņojumu vai riska vērtējumu, ir iespējams gūt pārliecību, ka valdītājs ir pārliecinājies par laukuma drošumu, ir izvērtēti un samazināti iespējamie riski lietotājiem, tādējādi mazinot negadījumu iestāšanās iespējamību.

4. Iesaistīto personu pienākumi

Ražotājs:

- projektē un ražo spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu, ievērojot Noteikumos Nr. 18 minētās drošuma prasības;
- izstrādā tehnisko dokumentāciju;

¹⁶ <https://www.ptac.gov.lv/lv/pakalpojumi/publisko-spelu-un-rekreācijas-laukumu-registracija>

- norāda uz iekārtas savu nosaukumu (firmu) vai reģistrēto preču zīmi un adresi, iekārtas atsaucē numuru vai citu identifikācijas elementu un ražošanas gadu, un pamatnes līmeņa atzīmi;
- nodrošina testēšanas pārskata sagatavošanu (ražotāja vai testēšanas laboratorijas sagatavots).

Ražotāja pienākumi ir noteikti Noteikumu Nr. 18 13. un 16. punktā.

Importētājs:

- laiž tirgū tikai Noteikumu Nr. 18 prasībām atbilstošas spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas;
- nodrošina, ka pirms iekārtas laišanas tirgū ražotājs ir izpildījis savus pienākumus.

Importētāja pienākumi ir noteikti Noteikumu Nr. 18 14. un 16. punktā.

Izplatītājs:

- pirms spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas piedāvāšanas tirgū pārlicinās, ka:
  - ražotājs uz iekārtas ir norādījis savu nosaukumu (firmu) vai reģistrēto preču zīmi un adresi, iekārtas atsaucē numuru vai citu identifikācijas elementu un ražošanas gadu, un pamatnes līmeņa atzīmi;
  - iekārtas dokumentācijai ir pievienota iekārtas uzstādīšanas, lietošanas un uzturēšanas instrukcija valsts valodā.

Izplatītāja pienākumi ir noteikti Noteikumu Nr. 18 15. un 16.punktā.

Spēļu laukuma valdītājs:

- uzstāda spēļu laukumā tikai Noteikumu Nr. 18 prasībām atbilstošas spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas;
- uzstāda spēļu laukumu un spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas saskaņā ar Noteikumu Nr. 18 prasībām un ražotāja norādījumiem;

- pēc jauna spēļu laukuma vai spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas uzstādīšanas nodrošina pēcuzstādīšanas pārbaudi vai riska novērtējumu;
- reģistrē spēļu laukumu vai veic izmaiņas reģistrā;
- regulāri nodrošina spēļu laukuma, kā arī spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu higiēnas un sanitāro apstākļu pārbaudi un uzturēšanu saskaņā ar Noteikumu Nr. 18 prasībām un ražotāja norādījumiem;
- nodrošina šādas spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu, to detaļu un spēļu laukuma pārklājuma pārbaudes un rakstveidā fiksē to rezultātus:
  - regulāra vizuāla pārbaude;
  - ekspluatācijas pārbaude;
  - ikgadējā galvenā pārbaude;
- veic visus nepieciešamos pasākumus, lai pēc iespējas ātrāk novērstu konstatētos bojājumus;
- reģistrē informāciju par nelaimes gadījumiem, par kuriem kļuvis zināms;
- nodrošināt higiēnas un sanitāro apstākļu pārbaudi un uzturēšanu.

Spēļu laukuma valdītāja pienākumi ir noteikti Noteikumu Nr. 18 17., 18., 19. un 23. punktā.

5. Nelaimes gadījumu pārvaldība

Noteikumu Nr. 18 19.punkts nosaka, ka valdītāja pienākums ir:

- izveidot nelaimes gadīju reģistrācijas žurnālu un reģistrēt informāciju par laukumā notikušiem nelaimes gadījumiem (ja kļuvis zināms);
- informēt PTAC par nopietniem nelaimes gadījumiem (iesaistīts NMPD);
- veikt pēcnegadījuma pārbaudi, kā arī negadījuma un ar to saistītu risku izvērtējumu.

Nelaiemes gadījumu žurnāls

Standarta LVS EN 1176-7:2020¹⁷ 8.2.4. punkts nosaka, ka formā/žurnālā¹⁸, kurā fiksē negadījumu, ir jāiekļauj šāda informācija:

- negadījuma datums un laiks;
- cietušā vecums un dzimums un vilktās drēbes, ieskaitot apavus;
- iesaistītā iekārta un/vai pārklājums;
- kopējais bērnu skaits, kas atradās spēļu laukumā negadījuma laikā;
- negadījuma apraksts;
- gūtā trauma, ieskaitot skarto ķermeņa daļu;
- darbības attiecībā uz cietušo;
- liecinieku liecības;
- pēc nelaiemes gadījuma ierosinātās un īstenotās aprīkojuma modifikācijas (pārveidošanas);
- cita būtiskā vai attiecināma informācija.

Šī informācija ir izmantojama, lai veicinātu pakalpojuma drošumu un tai jābūt pieejamai uzrādīšanai uzraudzības iestādei.

Pēcnegadījuma pārbaudes veikšana

Veicot pēcnegadījuma pārbaudi ir jāvērtē ne tikai iekārta, bet viss negadījums kopumā, ņemot vērā visu ar negadījumu saistīto informāciju, kā arī ņemot vērā paredzēto un loģiski paredzamo iekārtas lietojumu.

Pēcnegadījuma pārbaudes veikšanā valdītājs var iesaistīt arī neatkarīgu akreditētu pārbaudes veicēju.

¹⁷ LVS EN 1176-7:2020 "Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 7.daļa: Norādījumi uzstādīšanai, pārbaudei, apkopei un ekspluatācijai"

¹⁸ Žurnāla piemērs ir atrodams 7.pielikumā

Nelaimes gadījumu dokumentēšanai un pēcnegadījuma pārbaudei nav tikai formāla nozīme un valdītāja pienākums ir vērtēt šos negadījumus un to rašanās apstākļus. Nelaimes gadījumu, kā arī to cēloņu izmeklēšana un analīze kalpo par pamatu, lai novērstu līdzīgus gadījumus, novērtētu un vadītu riskus.

Pēc negadījuma informācijas un riska izvērtēšanas, jāizdara secinājumi un nepieciešamības gadījumā jāveic korektīvās darbības, lai nodrošinātu apmeklētājiem drošu spēļu laukuma lietošanu. Korektīvās darbības var ietvert gan papildus informācijas vai brīdinājumu nodrošināšanu patērētājiem par laukumu lietošanu un ierobežojumiem, gan bīstamo vietu norobežošanu, demontāžu un remontu, ja iekārta apdraud lietotājus.

6. Spēļu laukumu un tajos uzstādīto iekārtu un aprīkojuma drošuma prasības

6.1. Spēļu laukuma vieta un iekārtu izvietojums

Spēļu laukumos pastāv riski, kas saistīti ne tikai ar pašām rotaļu iekārtām un aprīkojumu, bet arī ar spēļu laukumu izvietojumu citu rekreācijas objektu, piemēram, daudzfunkcionālo sporta arēnu, „klinšu” kāpšanas konstrukciju, skeitparku, futbola vārtu, āra fitnesa iekārtu, parkūra iekārtu tuvumā.

Turklāt vides elementi var radīt papildu apdraudējumus, ja tie atrodas spēļu laukumu tuvumā, piemēram:

- noslīkšanas apdraudējumu;
- notriekšanas apdraudējumu ar transportlīdzekli, riteni vai skeitu;
- traumas apdraudējumu ar lidojošu bumbu;
- traumas mazākiem bērniem, kas saistītas ar fitnesa iekārtu kustīgām daļām.

Vides elementi, kas var radīt papildu apdraudējumus un jāņem vērā iekārtojot spēļu laukumus:

- ūdenspilpes;
- ceļi;
- dabiskas formas (piemēram, pauguri).

Standartos noteiktas drošuma prasības spēļu laukumu iekārtām un aprīkojumam neaptver iespējamos riskus, kas saistīti ar tuvumu citiem atpūtas objektiem un citiem vides apdraudējumiem. Šie iespējamie riski var nebūt acīmredzami vai atbilstoši novērtējami lietotājam vai bērnu pieskatītājam. Līdz ar to, plānojot spēļu laukumu, ir nepieciešams izvērtēt izvēlēto vietu attiecībā uz papildus vides riskiem un dažādu aktivitāšu zonu piemērotību konkrētai vietai, to savstarpēju izvietošanu un attālumu.

Jāatceras, ka bērni var doties projām no spēļu laukuma un turpināt rotaļāties arī vidē ap tiem.

Jāapsver, piemēram, kā bērni pārvietosies pa spēļu laukumu. Vai, lai tiktu no vārtiem uz bērnu spēļu laukumu, viņiem ir jāiet garām kustībā esošiem šūpoļu sēdekļiem? Vai, nolaižoties no slīdkalniņa un skrienot, lai nokļūtu uz karuseli, bērniem nav jāšķērso kādas kustīgas iekārtas ietekmes zona?

Lai mazinātu apdraudējumus, ir iespējams atdalīt aktivitāšu zonas ar dažādām metodēm, piemēram, izveidojot pietiekamu attālumu starp rotaļu zonām, apstādījumus vai nožogojumu, vai uzstādot brīdinājuma zīmes.

Ierīkojot bērnu spēļu laukumu, iekārtas var izvietot arī atsevišķās zonās dažādām vecuma grupām, piemēram, bērniem no 1 līdz 3 gadu vecumam, bērniem no 3 līdz 6 gadu vecumam, no 6 līdz 12 gadu vecumam un no 12 līdz 18 gadu vecumam.

Ieteikumi laukuma atrašanās vietas izvēlei un iekārtu izvietošanai atrodami Tehniskajā ziņojumā LVS CEN/TR 16879:2016: „Rotaļlaukumu un citu atpūtas un izklaides iekārtu izvietošana. Ieteikumi par izvietošanas un spēļu vietu atdalīšanas metodēm”.

Domājot, lai bērnu spēļu laukums būtu pieejams arī bērniem ar īpašām vajadzībām, ir iespējams ierīkot spēļu laukumu ar iekļaujošu dizainu, t.i. uzstādīt speciālā dizaina iekārtas kopā ar pārejām iekārtām, lai dažāda vecuma un spēju bērni var rotaļāties kopā

54., 55.attēls. iekļaujoša dizaina iekārtu piemēri (Avots: <https://www.playlsi.com/en/commercial-playground-equipment/playgrounds/ed-thompson-inclusive-park/>)

6.2. Vispārīgās prasības

Informatīvā plāksne

Saskaņā ar Noteikumu Nr.18 10.punktu ikvienā spēļu laukumā ir jābūt izvietotai informācijai (informatīvai plāksnei), kurā atrodama šāda informācija:

- neatliekamās palīdzības tālruņa numurs;
- persona, kas atbildīga par attiecīgā laukuma vai iekārtas uzturēšanu (apsaimniekošanu), un tālruņa numurs saziņai ar uzturēšanas personālu;
- attiecīgā laukuma vai iekārtas adrese;
- ja nepieciešams, norāde par iespējamo apdraudējumu un kaitējuma risku, kas var rasties, lietojot spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas, kā arī par iespējām izvairīties no tā.

Iekārtu marķējums

Katrai iekārtai jābūt skaidram un salasāmam ražotāja nodrošinātam marķējumam, kurā ir norādīta vismaz šāda informācija:

- ražotāja vai pilnvarotā pārstāvja nosaukums un adrese;

- iekārtas atsauces numurs un ražošanas gads;
- standarta numurs un datums (piemēram, EN 1176-2+AC:2020).

Spēļu laukumos nedrīkst uzstādīt iekārtas un aprīkojumu, kas marķēts ar CE marķējumu, jo tās nav paredzētas publiskai lietošanai, bet tikai lietošanai mājas apstākļos.

6.3. Vispārīgās drošuma prasības

Noteikumi Nr.18 paredz, ka spēļu laukumi un tajā uzstādītās spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas nedrīkst apdraudēt lietotāja un trešo personu veselību un drošību, ja tās lieto paredzētajā vai paredzamajā veidā, ņemot vērā lietotāja paredzamo rīcību.

Savukārt standartos ir paredzēti tehniskie risinājumi, lai aizsargātu bērnus no briesmām, ko tie nevar paredzēt, ņemot vērā paredzēto vai paredzamo (ko var pamatoti sagaidīt) lietošanu.

56., 57.attēls. iekārtas lietošana paredzētajā un paredzamajā veidā

Spēļu un citu aktivitāšu iekārtas, kā arī spēļu laukumu uzstāda un izvieto tā, lai iespējami mazinātu ķermeņa daļu saspiešanas vai iesprūšanas risku, apgērba un tā daļu iesprūšanas risku, krišanas un trieciena un citus risku.

Apdraudējumi un to novēršana:

Galvas un kakla iespīlēšanās (iesprūšana)

Rotaļojoties pastāv galvas vai kakla iesprūšanas iespēja. Tam var būt nopietnas sekas, jo bērni var nespēt paši atbrīvoties, tādējādi izraisot nopietnus ievainojumus vai nāvi. Standarti nosaka tehniskos noteikumus, lai novērstu iespējamās iesprūšanas cēloņus. Pastāv iespēja, ka iesprūšana joprojām var notikt, bet risks, ka tas notiek, ir aprēķināts, lai būtu pietiekami maznozīmīgs, lai papildu tehniskie noteikumi nebūtu nepieciešami.

- Ja slēgta atvēruma apakšējā mala atrodas vairāk kā 600 mm virs zemes, lai novērstu galvas iesprūšanas risku, slēgtam atvērūmam jābūt mazākam par 130 mm vai lielākam par 230 mm.
- Ja pastāv iespēja, ka apmeklētājs slēgtā atvērumā iekļūs ar ķermeni pa priekšu (ar kājām pa priekšu) un slēgta atvēruma apakšējā mala atrodas vairāk kā 600 mm virs zemes, lai novērstu galvas iesprūšanas risku, slēgtā atvērumā nedrīkst ietilpt ķermeni raksturojošā testa zonde (89x157mm), kā arī mazā galvu raksturojošā testa zode (130 mm) vai arī slēgtā atvērumā jāietilpst arī lielajai galvu raksturojošajai testa zodei (230 mm).
- Virves, kas nostiprinātas abos galos, vai blakus esošas virves nedrīkst veidot cilpu, kuras Ø ir lielāks par 130 mm.

Ķermeņa vai apgērba iespīlēšanās (iesprūšana)

Bērni var iesprūst iekārtu daļās, ja šādai iespējai netiek pievērsta pienācīga uzmanība. Tādēļ standarti nosaka tehniskos noteikumus, lai samazinātu šādas iesprūšanas iespējamību.

Tas var ietvert, piemēram, bērnu iesprūšanu tuneļos, jo tuneļi ir pārāk šauri. Standarts nosaka noteiktus minimālos izmērus, lai nodrošinātu, ka tuneļi nav pārāk šauri.

Bērnu apģērbs un mati var iesprūst iekārtas daļās. Tas var radīt nopietnas sekas. Piemēram, ja šalle, kas atrodas ap bērna kaklu, iesprūst slīdkalniņa augšpusē, bērnam uzsākot nolaisties no slīdkalniņa, viņš var palikt karājoties aiz kakla. Standarts paredz noteikumus šāda veida bīstamībai.

- Tuneļu atvērumiem jābūt vismaz 400 mm platiem diametrā, bet atsevišķos gadījumos var būt nepieciešami arī lielāki diametri.

Sagriešanās / locekļu zaudēšana / saspiešana

Standarts paredz noteikumus, lai nodrošinātu, ka iekārtu kustīgās daļas nevar radīt nopietnu ievainojumu. Tas var ietvert pietiekama attāluma starp kustīgo un nekustīgo daļu nodrošināšanu, piemēram, starp balansieriem un to atbalsta struktūru.

Pirkstu iesprūšana

- Pirkstu iesprūšanas risks jānovērš brīvajā telpā un atvērumos, kas atrodas vairāk kā 1000 mm virs zemes.
- Visiem atvērumiem ir jābūt mazākiem par 8 mm vai 25 mm. Savukārt ķēžu atvērumiem ir jābūt mazākiem par 8.6 mm vai lielākiem par 12 mm.
- Pirkstu iesprūšana nav jānosaka atvērumos, kas paplašinās virzienā uz leju.

Pēdu iesprūšana uz virsmas

- Jebkurā virsmā, kas paredzēta skriešanai vai iešanai, nedrīkst būt spraugas (mērot kustības galvenajā virzienā), kas platākas par 30 mm, kurās varētu iesprūst pēda vai kāja (tas neattiecas uz virsmām ar slīpumu vairāk nekā 38°).

Aizsardzība pret sagriešanos un savaināšanos

- Jebkuram elementam (piemēram, šūpoļu sēdekļiem), no kura var tikt radīts liels trieciena spēks, jābūt izgatavotam ar triecienu samazinošām īpašībām.
- Nav atļautas izvirzītas naglas, metāla trošu gali un smailas vai asas daļas.

- Nelīdzenas virsmas nedrīkst radīt savainošanās risku.
- Nav atļautas izvirzītas skrūves.
- Ja stiprinājumi vai vītņes nav aizsargātas ar citiem līdzekļiem, tās nedrīkst būt izvirzītas vairāk par 8 mm.
- Visiem pieejamiem stūriem un malām ir jābūt noapaļotiem vai arī tie nedrīkst būt asi.
- Visiem izmantotajiem materiāliem jābūt bez skabargām.
- Uz iekārtām nedrīkst uzkrāties ūdens (lietus), ja vien tās nav projektētas īpaši šim nolūkam.

Sadursmes

Rotaļājoties bērni var saskrieties viens ar otru vai ar bērnu spēļu laukuma aprīkojuma daļām. Standarts nosaka prasības, lai samazinātu iespējamību, ka tas varētu notikt. Piemēram, šūpoļu sēdekļiem jābūt noteiktā attālumā no balsta struktūras, lai samazinātu iespējamību uzskriet tām. Vēl viens piemērs ir triecienu samazinoša pārklājuma izmantošana, lai pasargātu lietotājus, kad tie nokrīt.

- Brīvā telpa nedrīkst pārklāties ar citām brīvām telpām vai ar krišanas zonām, ja vien nav norādīts citādi. Tas neattiecas uz iekārtām sakopojumā (grupā), kuras paredzēts lietot kā vienu iekārtu.
- Ikvienai iekārtai ietekmes zona ir vismaz 1500 mm kurā nevar atrasties šķēršļi/citas iekārtas. Iekārtām ar forsētu kustību, ietekmes zona izmēri var būt dažādi – to ietekmē gan iekārtas veids, gan dažādas speciālās drošuma prasības.
- Brīvajā telpā nedrīkst būt nekādi šķēršļi, kas var trāpīt lietotājam vai kuram lietotājs var uzskriet forsētā kustībā, kaut gan iekārtu daļas, kas satur vai notur lietotāja svaru ir atļautas.
- Celiņi bērnu spēļu laukumā nedrīkst šķērsot brīvo laukumu.
- Aprīkojumā, uz vai ap to nedrīkst būt neparedzēti šķēršļi, kurus lietotājs nevarētu sagaidīt un kuri varētu radīt kaitējumu, ja lietotājs tiem uzskrien.

Slikta apdare, materiāli vai konstrukcija

Asiem elementiem bērnu spēļu laukuma aprīkojumā nepārprotami ir potenciāls radīt nevajadzīgu kaitējumu. Standarts nosaka prasības, kas palīdz samazināt ievainojuma risku, ja bērni ar tiem saskaras.

Iekārtas pamati un strukturālā viengabalainība

- Uz iekārtām jābūt skaidrai un pastāvīgai **pamatnes līmeņa atzīmei**. Pamata līmeņa atzīme ļauj pārliecināties par pareizu iekārtas uzstādīšanu, kā arī norāda līmeni, līdz kuram jā saglabā pārklājums. Atzīme ir īpaši noderīga, lai sekot līdzi irdena pārklājuma atbilstošam līmenim;
- Iekārtai ir jā saglabā sava vieta tā, ka **nepastāv kustēšanās un sabrukšanas riski**. Ir pieļaujama neliela iekārtas kustība tās lietošanas laikā, bet vienkārši mēģinot kustināt iekārti, tā nedrīkst šūpoties un radīt trokšņus, kas norāda uz iespējamām slēptām nepilnībām pamatos vai iekārtas strukturālām;
- Kokmateriāli, kas saskaras ar zemi, ir jā aizsargā pret puvi;
- Iekārtas metāla konstrukcijas nedrīkst būt sarūsējušas, tāpēc visiem metāliem ir jābūt aizsargātiem pret atmosfēras koroziju;
- Visiem savienojumiem ir jābūt drošiem, lai tos nevar atvainot vai tie nekļūst vaļīgi;
- Visām skrūvēm ir jābūt pareizi pievilkām un nodrošinātām ar vāciņiem un uzmaivām.

Nokrišana

Spēlējoties bērnu spēļu laukumā, neizbēgama ir nokrišana. Standarts palīdz noteikt veidu, kādā bērni var tikt pasargāti no kritieniem no augstuma. To var nodrošināt ar margām vai barjerām.

Standarts paredz noteikumus, lai kritiena rezultātā bērni nevarētu nopietni savainoties. Tas ietver noteikumu nodrošināt vietu, kur bērni nokrīt, bez šķēršļiem, kam bērni var uzdukties, kā arī nosaka noteiktu triecienu samazinošu bērnu spēļu laukuma pārklājumu.

Margas un barjeras

- Lai nodrošinātu aizsardzību pret nokrišanu, iekārtām, kuru krišanas augstums ir **augstāks par 600 mm ir jānodrošina margas vai barjeras.**
- Iekārtām, kas ir **viegli pieejamas**¹⁹ un kuru krišanas augstums ir virs 600 mm, **nepieciešamas barjeras.**
- **Iekārtām, kas nav viegli pieejamas** un kuru brīvais krišanas augstums **nav lielāks par 1000 mm, margas vai barjeras nav nepieciešamas**, taču nepieciešams piemērots triecienu slāpējošs pārklājums.
- Iekārtām, kas **nav viegli pieejamas** un kuru brīvais krišanas augstums **ir no 1000 mm līdz 2000 mm, nepieciešamas margas** un piemērots triecienu slāpējošs pārklājums.
- Visām iekārtām ar brīvo krišanas augstumu **2000 mm vai vairāk ir nepieciešamas barjeras** un piemērots triecienu slāpējošs pārklājums.
- Margām vai barjerām uz rampām jā sākas no zemākā punkta.
- Kāpnēm jābūt margām vai barjerām atbilstoši to augstumam.
- **Kāpnēm augstumā līdz 1000 mm barjeras vietā var izmantot margas**, kamēr sprauga zem margām ir mazāka par 600 mm. **Margām un barjerām jābūt nodrošinātām no pirmā soļa.**
- Barjerām jābūt vismaz 700 mm augstām.

Barjerām nedrīkst būt horizontālu vai gandrīz horizontālu elementu, kas ļauj bērniem rāpties (climb). Barjeru augšmalām jāattur bērni no stāvēšanas vai sēdēšanas uz tām.

¹⁹ Platforma ir viegli pieejama, ja:

- tai var piekļūt pa kāpnēm vai rampu no zemes vai no citas viegli pieejamas platformas.
- tai var piekļūt pa trepēm ar zemāko pakāpienu zemāku par 40 cm no zemes vai no citas viegli pieejamas platformas.
- tā rindojas (izvietojas) (tiered) zemāk par 60 cm no zemes vai no blakus viegli pieejamas platformas.

Pakāpieni

- Kāpņu pakāpieniem jābūt nodrošinātiem pret rotāciju.
- Pakāpieniem jābūt izvietotiem vienmērīgi, izņemot atstarpi starp zemi un apakšējo pakāpienu un starp augšējo pakāpienu un platformu.
- Lai novērstu galvas iesprūšanas risku, atvērumiem starp pakāpieniem jābūt mazākiem par 13 cm vai lielākiem par 23 cm

6.4. Pārklājums un ietekmes zona

Krišanas augstums nosaka ietekmes zonas minimālo kvalitāti, t.i. prasības pārklājumam un ietekmes zonas lielumu. Ietekmes zona ir virsma, uz kuras lietotājs piezemējas pēc kritiena no iekārtas.

**Brīvais krišanas augstums no jebkuras brīvi pieejamas iekārtas
nedrīkst pārsniegt 3 m
Izņēmums: mākslīgās kāpšanas (bolderinga) konstrukcijas**

Standarta LVS EN 1176-1 4.2.8.5.2.punkts nosaka, ka zem visām bērnu spēļu laukuma iekārtām ar krišanas augstumu virs 600 mm, kā arī zem iekārtām ar forsētu kustību, piemēram, šūpolēm, karuseļiem un slīdkalniņiem (neatkarīgi no krišanas augstuma), jābūt triecienu slāpējošam pārklājumam.

Svarīgi atcerēties, ka pārklājums nenovērš iespēju savainoties, bet tas samazina traumu smagumu.

Pārklājuma izvēle ir atkarīga no iekārtas maksimāli pieļaujama krišanas augstuma un forsētas kustības esamības/neesamības, piemēram:

Ciets segums:

- līdz krišanas augstumam 600 mm, ja iekārta statiska;
- forsētas kustības iekārtām nedrīkst izmantot.

Augsnes virskārta/zāliens:

- līdz krišanas augstumam 1000 mm.

Irdenie materiāli (smiltis, koku mizas "mulča", šķelda):

- Atkarībā no materiāla biezuma, līdz krišanas augstumam 2000/3000 mm.

Dažādi sintētiskie materiāli:

- līdz krišanas augstumam 3000 mm.

Kopts (!) zāliens ir pieņemams krišanas augstumam līdz 1 m

- Pārklājumam jābūt līmenī, jo īpaši tad, ja zem tādām iekārtām kā šūpoles, slidkalniņu nobeigums vai zonā ap karuseļiem, ir irdens pārklājuma materiāls.
- Irdeniem materiāliem (piemēram, smiltīm, koksnes šķeldai) jānodrošina regulāra papildināšana un izlīdzināšana, lai saglabātu to triecienu slāpēšanas īpašības.

Iekštelpu spēļu laukumos ir ierobežots augstāk minētu triecienu slāpēšanas pārklājuma veidu pielietojums, bet ir iespējams izmantot citus veidus (piemēram, biezus matračus vai polsterējumu). Līdz ar to vietās, kur krišanas augstums ir lielāks par 60 cm, ir nepieciešams veikt pārklājuma testēšanu saskaņā ar standartā EN 1177 noteikto, lai pārlicinātos, ka pārklājums nodrošina atbilstošu triecienu slāpēšanu

- Ietekmes zonas lielums ir atkarīgs no iespējamā krišanas augstuma un iekārtas veida. Bērni reti krīt vertikāli; tie mēdz krist prom no iekārtas, tādējādi, jo augstāk bērns atrodas, sākot krist, jo tālāk tas piezemējas.
- Iekārtām, kuru krišanas augstums ir mazāks par 60 cm un kuras lietotājam nerada forsētu kustību, ir nepieciešama ietekmes zona (bez šķēršļiem), bet nav nepieciešams amortizējošais segums.
- Ietekmes zona iekārtai vai tās daļai ar forsētu kustību nedrīkst pārklāties ar citu ietekmes zonu. Ietekmes zona iekārtai vai tās daļai bez forsētas kustības var pārklāties ar citu līdzīgu ietekmes zonu.
- Ietekmes zonā nevajadzētu būt cietiem un asiem objektiem (piemēram, lieli akmeņi, ērkšķu krūmi, žogi un sienas).

Ietekmes zonas atsevišķiem iekārtu veidiem tiks apskatītas nākamajā sadaļā.

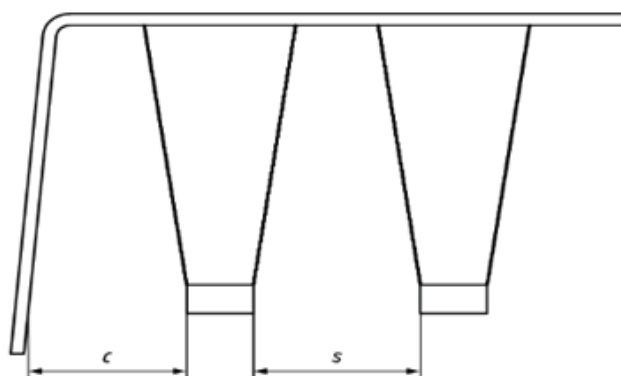
6.5. Drošuma prasību īss kopsavilkums atsevišķiem iekārtu veidiem

6.5.1. Šūpoles²⁰

- Šūpolēs nedrīkst izmantot pilnīgi nekustīgas piekares, piemēram, metāla piekares.
- Sēdekļa priekšējai malai ir jāmazina trieciens. Koka sēdekļi nav atļauts.
- Uz vienas sijas drīkst izvietot maksimāli 2 šūpoļu sēdekļus.
- Mazuļu šūpoļu sēdekļi (cradle swing seat) ir atļauts uz vienas sijas ar pārējiem sēdekļiem.
- Vienā arkā ar vairākvietīgu sēdekli (group swing seat) (parasti ligzdas vai groza sēdekļi, riepu sēdekļi un šūpuļtīkli) nav atļauti citu veidu sēdekļi.
- Ja sēdeklim ir atzveltne, tās leņķis attiecībā pret sēdekli lietošanas laikā nedrīkst mainīties.

²⁰ Detalizētas prasības skatīts standartā LVS EN 1176-2

- Šūpoļu gultņiem jāļauj ķēdēm rotēt.
- Lai novērstu pirkstu iesprūšanu, maksimālajam pieļaujamais ķēdes atvērums ir 8,6 mm, izņemot savienojumus, kur ir atļauti atvērumi, kas ir mazāki par 8,6 mm vai lielāki par 12 mm.
- Nav atļautas asas malas/ metinājumi/ izvirzītas uznavas vai vītenes.
- Attālums no sēdekļa līdz zemei (ground clearance):
  - Riepas, grupu un šūpuļveida sēdekļi - minimums 40 cm (mērot slīpā pozīcijā);
  - Normāls sēdekļi - minimums 35 cm.
- Atbilstošie minimālie attālumi 58.attēlā.

58.attēls. Šūpoles - minimālie attālumi starp šūpoļu sēdekli un balsta struktūru; starp sēdekļiem (Avots: Standarta LVS EN 1176-2 7.attēls).

C (attālums starp sēdekli un balsta struktūru) = $0,2 \times \text{piekares garums} + 200 \text{ mm}$

S (attālums starp sēdekļiem) = vismaz $0,2 \times \text{piekares garums} + 300 \text{ mm}$

- Krišanas augstums = $1/2$ piekares garuma + sēdekļa augstums no zemes.
- Ietekmes zona (priekšā un aizmugurē) = $\text{piekares garums} \times 0,867 + 1,75 \text{ m}$ (visiem pārklājuma veidiem) vai 2,25 m (irdenam pārklājuma materiālam).

- Triecienu slāpējošam pārklājumam jābūt nodrošinātam iekārtas ietekmes zonā.
- Nav pieļaujami negaidīti šķēršļi ietekmes zonā (piemēram, zemi nožogojumi).
- Koksnei jābūt bez lielām plaisām un tā nedrīkst šķelties.

59., 60.attēls. Piemērs atbilstošām šūpolēm

61., 62. attēls. Piemērs neatbilstošām šūpolēm

Lieldienu šūpoles

Kā izvēlēties drošas šūpoles

Tradicionālās Lieldienu šūpoles, kas bieži veidotas no smaga koka un cietām piekarēm, smagnējiem sēdekļiem diemžēl nereti rada paaugstinātu traumu risku – īpaši bērniem. Liela šūpošanās amplitūda, krišanas augstums, trieciena risks un cietie materiāli var radīt nopietnus ievainojumus. Tādēļ ieteicams priekšroku dot šūpolēm, kas izgatavotas no drošākiem materiāliem – piemēram, ar ķēžu vai virvju piekari un elastīgiem, triecienus amortizējošiem sēdekļiem. Šādas šūpoles bieži atrodamas spēļu laukumos, kas būvēti pēc noteiktiem drošības standartiem.

Tradicionālo Lieldienu koka šūpoļu izvietošana pieļaujama, ja tās izmanto tikai Lieldienu svinību laikā. Šāda veida šūpoļu izmantošanas laikā ir jābūt piesaistītam uzraugam, kas regulē lietotāju plūsmu, kā arī šūpoļu drošības zonai ir jābūt norobežotai. Laikā, kad netiek veikta uzraudzība, jānodrošina šūpoļu nepieejamība, piemēram, saslēdzot, norobežojot vai demontējot šūpoles vai to sēdekli.

Drošas šūpošanās zonas

Lai mazinātu negadījumu iespējamību, svarīgi izvēlēties šūpošanās vietu, kur apkārtnē ir droša – bez asiem priekšmetiem, zem šūpolēm nav cieta seguma (betons vai asfalts), kā arī pietiekamā attālumā no ūdenstilpnēm vai citiem potenciāliem apdraudējumiem. Šūpošanās zonai jābūt brīvai no jebkādiem šķēršļiem, piemēram, novietotiem velosipēdiem, lai bērni nejauši neieskrietu tiešā šūpoļu trieciena trāpījuma zonā un negūtu traumas.

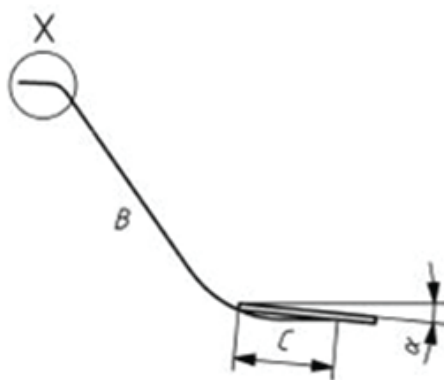
Tehniskais stāvoklis

Pirms ļaut bērniem šūpoties, īpaši, ja šūpoles atrodas piemājas dārzā, lauku sētā vai mazāk uzraudzītā vietā, svarīgi pārliedzināties par šūpoļu tehnisko stāvokli. Pārbaudiet, vai piekares (ķēdes, virves, troses) nav nolietojušās, sarūsējušās vai bojātas, vai stiprinājumi ir cieši un nekas nav saplīsis. Tāpat pārliedzinieties, ka sēdeklis nav saplaisājis vai izkustējies un konstrukcija kopumā ir stabila. Pat nelieli bojājumi var būt bīstami, ja šūpoles tiek intensīvi lietotas. Ja rodas šaubas par drošību – labāk izvēlēties citu šūpošanās vietu.

63.attēls. Neatbilstošas šūpoles

6.5.2. Slīdkalniņi²¹

64.attēls. Slīdkalniņa daļas (Avots: Standarta LVS EN 1176-3 2.attēls).

- X - starta sekcija mērot pa slīdkalniņa virsmu
- B - slīdēšanas sekcija, mērot pa slīdkalniņa virsmu
- C - izejas sekcija, mērot pa slīdkalniņa virsmu

²¹ Detalizētas prasības skatīties standartā LVS EN 1176 -3

- Starta sekcijas garumam jābūt vismaz 35 cm.
- Ja nepieciešams, brīvi stāvoša slīdkalniņa starta sekcijai jābūt nodrošinātai ar sānu aizsardzību²².
- Ja nepieciešams, pievienota slīdkalniņa starta sekcijai jābūt nodrošinātai ar sānu aizsardzību²³.
- Pievienotam slīdkalniņam atvērums barjerā jābūt vienā platumā ar starta sekciju.
- Pievienotam slīdkalniņam ar krišanas augstumu lielāku par 1 m jābūt nodrošinātam šķērskoks 60 cm līdz 90cm augstumā virs starta sekcijas.
- Pievienotam slīdkalniņam, kur par starta sekciju tiek izmantota platforma, jābūt nodrošinātai atbilstošai aizsardzībai pret nokrišanu (margas vai barjera).
- Slīdkalniņa slīdēšanas sekcijai jābūt nodrošinātai ar pietiekamu sānu aizsardzību visā slīdkalniņa garumā (piemēram, slīdkalniņam ar brīvo krišanas augstumu no 1,20 m līdz 2,50m, sānu aizsardzības augstumam jābūt vismaz 15cm).
- Slīdkalniņa platumam jābūt mazākam par 70 cm vai lielākam par 95 cm.
- Slīdkalniņu ar vairākiem ceļiem, spirālveida slīdkalniņu un izliektu slīdkalniņu katras daļas platumam jābūt mazākam par 70 cm.
- Slīdkalniņa izejas sekcijasgarumam ir jāatbilst šādam prasībām:

	<i>Slīdēšanas sekcijas garums</i>	<i>Izejas sekcijas garums</i>
1. un 2. tips	$\leq 1,5 \text{ m}$	$> 30 \text{ cm}$
1. tips	$< 1,5 - 7,5 \text{ m}$	$> 50 \text{ cm}$
1. tips	$> 7,5 \text{ m}$	$> 1,5 \text{ m}$
2. tips	$> 1,5 \text{ m}$	$\geq 0.3 \times \text{slīdēšanas sekcijas garums}$

²² Vismaz 700 mm, bet nepieciešama, ja starta sekcijasgarums pārsniedz 400 mm vai starta sekcijas ir viegli pieejama un brīvais krišanas augstums ir lielāks par 1000 mm vai brīvais krišanas augstums no sākuma daļas ir lielāks par 2000 mm

²³ Vismaz 500 mm, bet nepieciešama, ja starta sekcijasgarums pārsniedz 400 mm vai starta sekcija ir viegli pieejama un brīvais krišanas augstums ir lielāks par 1000 mm vai brīvais krišanas augstums no starta sekcijas ir lielāks par 2000 mm

- Ietekmes zona:
  - izejas sekcijas sānos – 1 m;
  - uz priekšu no izejas sekcijas
    - ✓ izejas sekcijas sānos – 1 m;
    - ✓ uz priekšu no izejas sekcijas
- Triecienu slāpējošam pārklājumam jābūt nodrošinātam visā iekārtas ietekmes zonā.
- Nav pieļaujami negaidīti šķēršļi ietekmes zonā.
- Lai novērstu galvas iesprūšanas risku, atvērumiem starp pakāpieniem, ja tie atrodas vairāk kā 600 mm virs zemes, jābūt mazākiem par 89x157mm vai lielākiem par 230

Metāla virsmas slīdkalniņus vēlams novietot dienvidu virzienā, jo stipras saules ietekmē tie var spēcīgi sakarst.

65., 66.attēls. Neatbilstošu slīdkalniņu piemērs

6.5.3. Trošu ceļi²⁴

Trošu ceļi iedalās divos veidos:

 trošu ceļi ar sēdekli

 Trošu ceļi ar rokturi

- Trosei jābūt savilkšanas mehānismam.
- Slīdelementa rullīšiem jābūt nosegtiem, lai novērstu pirkstu saspiešanas negadījumus. Normāla lietošana nedrīkst pieļaut slīdelementam radīt kaitējumu trosei.
- Trose nedrīkst būt nekustīga (nelokāma) (rigid).
- Sēdeklim (vai rokturiem) jāļauj jebkurā laikā ātri nokāpt (atbrīvoties).
- Sēdeklim jābūt triecienu mīkstiniošam (tādam pašam kā šūpoļu sēdekļiem).
- Trošu ceļam ar rokturi attālumam no roktura līdz zemei sākumpunktā jābūt vismaz 1,5m.
- Roktura diametram jābūt no 16 līdz 45 mm.
- Trošu ceļam jābūt nodrošinātam ar bremzēšanas atduri, kas novērš piekares elementu iešūpošanos galapunktā vairāk par 45°.
- Attālumam līdz kabelim jābūt atbilstošam:
  - no sēdekļa, ja nenosegts pārvietošanās elements (≥ 2100 mm);
  - no sēdekļa, ja nosegts pārvietošanās elements (≥ 1800 mm);
  - no roktura (≥ 300 mm).

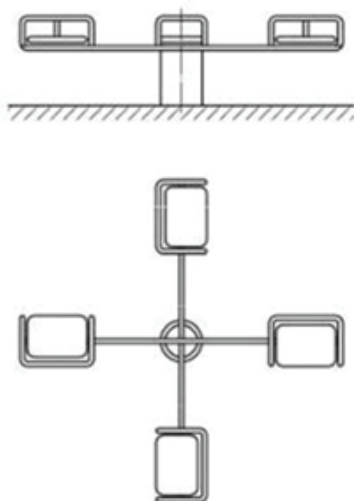
²⁴ Detalizētas prasības skatīties standartā LVS EN 1176-4

- Maksimālajam krišanas augstumam jābūt:
  - no sēdekļa (≤ 2000 mm);
  - no roktura (≤ 1500 mm (nosaka mērot attālumu no roktura līdz zemei mīnus 1500 mm));
  - ietekmes zona ir 2000 mm no troses uz abām pusēm un 2000 mm uz priekšu.
- Triecienu slāpējošam pārklājumam jābūt nodrošinātam visā iekārtas ietekmes zonā.

6.5.4. Karuseļi²⁵

Rotējošās iekārtas ar diametru vairāk par 50 cm tiek uzskatītas par karuseļiem. Karuseļiem ir vairāki veidi. Izplatītākie no tiem ir:

1 ➤ Rotējošie sēdekļi (A tips)

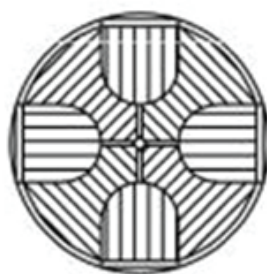
67.attēls. Rotējošie sēdekļi

²⁵ Detalizētas prasības skatīties standartā LVS EN 1176-5

“Rotējošā grīda” (B tips)

- zemes līmenī
- virs zemes līmeņa

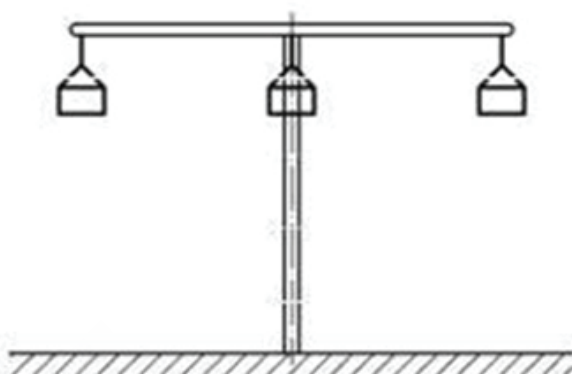

68.attēls. “Rotējošā grīda”

Piekaramais (C tips)

- ar sēdekļiem
- ar rokturiem

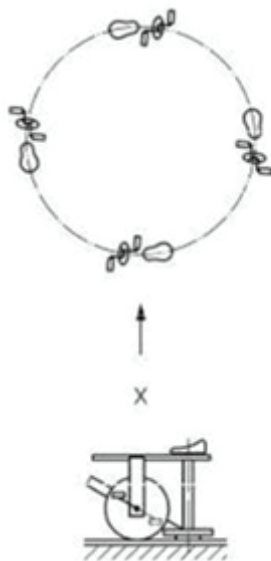

69.attēls. Piekaramais

Velo (D tips)

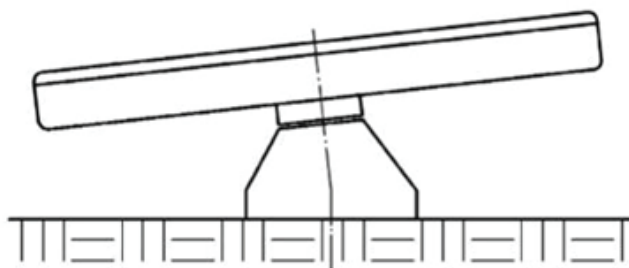
- Rokturu diametram jābūt no 16 mm līdz 45 mm.

70.attēls. Velo

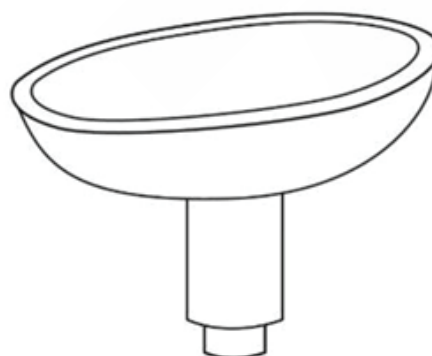
Slīpa diska (E tips)

71.attēls. Slīpa diska

Bļodveida karuselis (F tips)

72., 73.attēls. Bļodveida karuselis

A tipa karuselim:

- maksimālais pieļaujamais diametrs ir 2 m;
- minimālais attālums no apakšas līdz zemei ir 400 mm;
- sēdekļiem jābūt nodrošinātiem ar atzveltni vai rokturi.

B tipa karuselim:

vienā līmenī ar zemi:

- horizontālai atstarpei starp rotējošo daļu un zemi jābūt ≤ 8 mm;
- vertikālai novirzei virs zemes jābūt ≤ 20 mm.

virz zemes līmeņa:

- ja attālums līdz zemei ir 60 - 110 mm:
- karuseļa apakšmalai jābūt vismaz 300 mm no karuseļa ārējās malas un līdzenei (nav nekādu izvirzījumu, piemēram, skrūves stiprinājumi u.c.);
- ja attālums līdz zemei ir ≥ 400 mm (irdeniem segumiem ≥ 300 mm):
  - grīdas apakšējai virsmai jābūt līdzenei vai nosegtai;
  - neatbilstošs attālums līdz zemei ir (no 110 mm līdz 400 mm).

C tipa karuselim:

- attālumam līdz zemei jābūt ≥ 1800 mm.

Ietekmes zona:

- A un B tipam ≥ 2000 mm;
- C tipam ar sēdekļiem $\geq 2000\text{mm} + 1000\text{mm}$ no iekārto sēdekļu/rokturu (slīpi 30grādos) ārējās malas;
- C tipam ar rokturiem $\geq 2000\text{mm} + 1000\text{mm}$ no iekārto sēdekļu/rokturu (slīpi 30grādos) ārējās malas;
- D tipam ≥ 1500 mm;
- E tipam ≥ 3000 mm;
- F tipam ≥ 1500 mm.

Triecienu samazinošs pārklājums visā iekārtas ietekmes zonā.

Satveršanas elementi nedrīkst būt rotējoši.

74.attēls. Piemērs atbilstošam B tipa karuselim

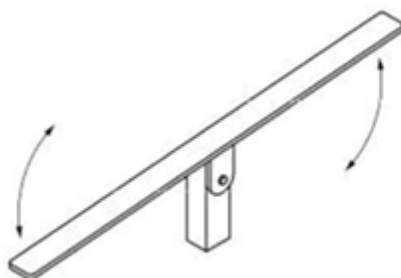
75.,76.attēls. Piemēri neatbilstošiem A tipa karuseļiem. Sēdekļiem nav nodrošināti rokturi vai muguras atbalsts.

6.5.5.Balansieri²⁶

Balansieri ir sadalītas 6 veidos:

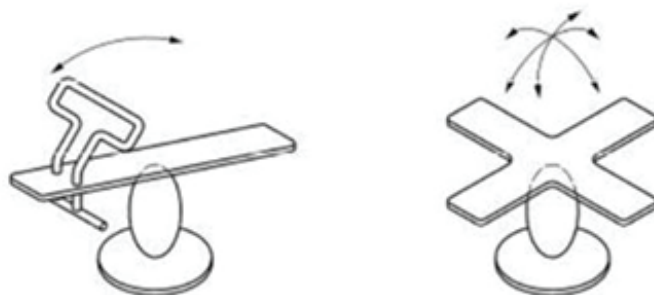
Sviru balansieris (1.tips) - ierīces, kurās var notikt tikai

77.attēls. Sviru balansieris

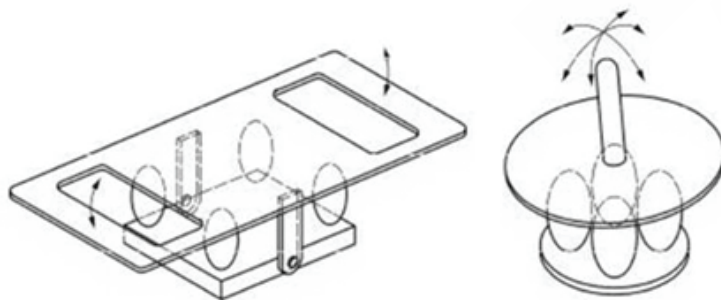
Sviru balansieris (1.tips) - ierīces, kurās var notikt tikai vertikāla kustība

78.attēls. Viena punkta balansieris

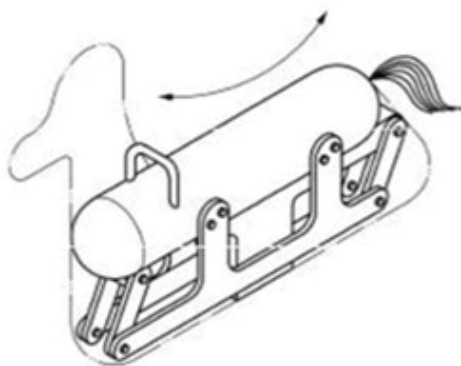
²⁶ Detalizētas prasības skatīties standartā LVS EN 1176-6

- 3 Vairāku punktu balansieris (tipi 3a un 3b) - iekārtas ar vairākām atbalsta punktiem (piemēram, atsperu platforma)

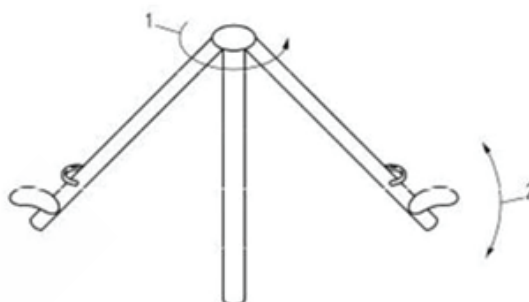
79.attēls. Vairāku punktu balansieris

- 4 Vairāksviru balansieris (4. tips) - iekārta, kas ir fiksēta tā, lai kustība, kas galvenokārt ir horizontāla, tiek vadīta ar vairākām paralēlām asīm un kustas tikai vienā virzienā (uz atpakaļu)

80.attēls. Vairāksviru balansieris

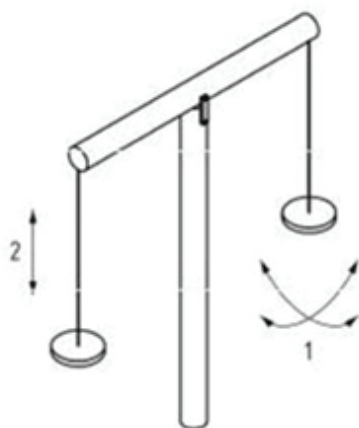
- 5 Rotējošs balansieris ar atbalstu virs lietotāja pozīcijas (5.tips) - iekārta, kurā notiek gan vertikāla, gan horizontāla kustība (vairāku virzienu), kas var izraisīt svārstības

81.attēls. Rotējošs balansieris ar atbalstu virs lietotāja pozīcijas

Vienas ass piekares balansieris (tips 6) - iekārtas ar vienu augšējo šūpošanās asi, kur lietotāja stacijas ir elastīgi piekārtas zemāk, lai nodrošinātu papildu ierobežotu šūpošanās kustību

82.attēls. Vienas ass piekares balansieris

- Minimālajam attālumam līdz zemei jābūt 230 mm (izņemot 2A (vienvietīga atspere) un 3A (vairāku atspere augšup – lejup) tipa iekārtas).
- Kad sēdeklis atrodas galējā pozīcijām, jebkurš atsperes atvērums un tā stiprināšanas sistēma nedrīkst būt mazāka par 12 mm.
- Rokturu diametram jābūt no 16 mm līdz 45 mm.
- Maksimālais krišanas augstums ir:
  - 1500 mm (1 tipa iekārtai);
  - 1000 mm (2A, 2B, 3A, 3B un 4 tipa iekārtai).
- 2000 mm (5 un 6 tipa iekārtai) letekmes zona (mērot, kad iekārta ir galējā tās kustības punktā):
  - sēdus izmantojamās iekārtām vismaz 1000 mm;
  - stāvus izmantojām vismaz 1500 mm.

- Triecienu slāpējošam pārklājumam jābūt visā iekārtas ietekmes zonā.
- Kustībai jābūt amortizētai.
- Kāju balsti nav obligāti.
- Kāju un roku balstu galiem jābūt aizsargātiem pret acs ābolu traumām.
- Balansieru sānskata profiliem nedrīkst būt izvirzījumu ar rādiusu, kas mazāks par 20 mm.

83.attēls. Atbilstoša sviru balansiera (1.tipa) piemērs

84.attēls. Atbilstoša viena punkta balansiera piemērs

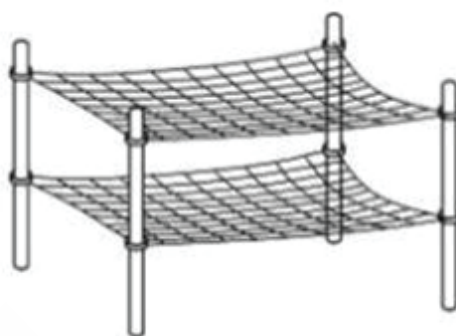

85.attēls. Neatbilstoša sviru balansiera (1.tipa) piemērs. Nav nostiprināti pamati, nav elastīgas atdures vai cita tehniska risinājuma, kas nodrošinātu amortizācijas efektu un šūpoļu sēdekļa attālumu līdz zemei, kas nav mazāks par 230 mm

6.5.6. Telpiskie tīklojumi²⁷

Aizsardzībai pret nokrišanu:

- Ja telpiskais tīklojums tiek veidots no plaknes tīkliem, un attālums starp tīkliem pārsniedz 1000 cm, atverēm jābūt mazākām par Ø 420 mm.
- Ja apakšējā tīkla atveres ir lielākas par Ø 420 mm, tad zem tīkliem ir jānodrošina atbilstošs trienienu slāpējošais segums, krišanas augstumu mērot no augšējā tīkla.
- Ja tīklojumu nekustīgie stiprinājumi ir gludi un slīpi, tie ir atļauti pat tad, ja kritiena augstums pārsniedz 60 cm.

86.attēls. Tīklojums, kas tiek veidots no plaknes tīkliem

²⁷ Detalizētas prasības skatīties standartā LVS EN 1176-11

6.6. Specifiskas prasības iekštelpu spēļu laukumiem

Iekštelpu spēļu laukums, ieskaitot bērnu ballīšu istabas ar rotaļu iekārtām, nav tikai rotaļu zona – tas ir komplekss pakalpojums, kas apvieno dažādu rotaļu un sportisko aktivitāšu aprīkojumu. Šādi laukumi var ietvert pilnībā noslēgtas rotaļu konstrukcijas, batutu parkus, piepūšamās atrakcijas, kāpelēšanas sienas, virvju atrakciju aprīkojumu un citus aktīvās atpūtas elementus. Šis aprīkojums tiek piedāvāts kā daļa no pakalpojuma, kura mērķis ir nodrošināt izklaidi, fizisku attīstību un sociālo mijiedarbību bērniem dažādos vecuma posmos.

Nemot vērā šādu laukumu sarežģītību un intensīvo lietojumu, iekārtu izvēle un izvietojums prasa īpaši rūpīgu plānošanu. Jāveic vispusīgs risku novērtējums, paredzot iespējamās traumu vai apdraudējumu veidus un nosakot riska mazināšanas pasākumus, piemēram, drošības spilvenus, aizsargtīklus, poslerētas virsmas, kā arī bērnu uzraudzību un plūsmas regulēšanu.

Svarīgi ir arī izvērtēt:

- telpu ietilpību – gan attiecībā uz izvietojamo aprīkojumu, gan uz plānoto bērnu un pieaugušo skaitu, kas vienlaikus uzturēsies laukumā;
- uzraudzības pietiekamību – vai tiek nodrošināts pietiekams darbinieku skaits drošības kontrolei un bērnu uzraudzībai;
- informācijas skaidrību – vai visas drošības un lietošanas norādes ir viegli saprotamas attiecīgajām bērnu vecuma grupām, piemēram, izmantojot vienkāršu valodu, piktogrammas vai krāsu kodus.

Pilnīgi noslēgtām kompleksajām iekārtām:

- Ir jābūt “pieaugušo ceļam” - lai pieaugušais varētu piekļūt bērnam iekārtā. Izmēri vismaz 1300x700 mm. Šajā ceļā drīkst būt rotaļu elementi, taču tie nedrīkst ierobežot pārvietošanos.
- Attālums no jebkura punkta šādā iekārtā nedrīkst būt lielāks par 18 m līdz tuvākajai izejai no iekārtas.
- Nodrošināt iekārtu ar atsevišķiem lietošanas noteikumiem, kur norādīts - vecums, ietilpība, lietošanas noteikumi, ierobežojumi, ārkārtas situāciju zīmes (evakuācijas zīmes).

7. Papildu elementi

Soliņi

Soliņi jāizvieto vismaz viena metra attālumā no žoga, lai novērstu to izmantošanu lēkšanai pār žogu un tiem jābūt droši nostiprinātiem zemē.

Atkritumu tvertnes

Atkritumu tvertnes jāizvieto drošā attālumā no iekārtām un elementiem – lai tās neatrastos iekārtu ietekmes zonās. Tām jābūt nostiprinātām zemē un jābūt nodrošinātām ar viegli izņemamu tvertni (kurai jābūt pieslēgtai ar piekaramo atslēgu, lai novērstu neatļautu tās izņemšanu).

Nožogojums

Nožogojums ir paredzēts, lai pasargātu no suņiem un novērstu bērnu izklūšanu briesmās. Ja suņi problēmas nerada un nav nepieciešams sargāt bērnus, tad nožogojums nav nepieciešams. Ne visi žogu veidi ir piemēroti bērnu spēļu laukumiem, bet, ja nožogojums ir nepieciešams, jāizmanto labas kvalitātes žogs.

Žogi var pildīt trīs funkcijas:

- Paturēt bērnus relatīvā drošībā bērnu spēļu laukumā.
- Nodrošinot ar labiem vārtiem, pasargā bērnu spēļu laukumu no suņiem.
- Sniedz bērniem sajūtu, ka tā ir viņu teritorija, kas atdalīta no apkārtnes.

Ieteicamais žoga minimālais augstums ir 1 m.

Jāņem vērā šādi aspekti:

- Paneļu elastīgums (cietās plātnes var nebūt piemērotas slīpās vietās).
- Bērnu iesprūšana žogā.
- Asi un izvirzījušies elementi.
- Materiālu ilgmūžīgums, piemēroti paredzamam vandalismam un līdzīgai izmantošanai.
- Apstrādei izmantoto konservantu veidi, piemēram, kokmateriālu spiediena impregnēšana, tērauda karstā cinkošana u.c.

- Materiālu kvalitāte (parasti jāapsver vislabākās kvalitātes/lielākās daļas no stabiliem materiāliem, ko sākumā iespējams atļauties, tādējādi samazinot nepieciešamību bieži remontēt un uzturēt (apkopt)).

Jomas, kurās var rasties problēmas:

- Bojājumi nepietiekama sieta stieples diametra vai balsta stieples izturības dēļ.
- Augšējā dēļa vai margas neesamība, lai aizsargātu žoga augšējo malu no bojājuma kāpšanas dēļ.
- Tikai naglu izmantošana koka žogu montāžai un to bīstamā iedarbība pēc vandalisma.
- Ķīļveida margu un dzelonstiepļu izmantošana.
- Ar parastajiem stiprinājumiem samontēto žogu demontāža.
- Neatbilstoši mieti, margas un attālumi starp centriem.
- Nepareiza uzstādīšana.

Ieejas vārti laukumā

Bērnu spēļu laukumiem būtiska ir neatliekamās palīdzības transportlīdzekļu piekļuve. Neatliekamās palīdzības piekļūšanai nepieciešams vismaz 2,15 m atvērums un ideālā gadījumā neatliekamajai palīdzībai būtu jāspēj nokļūt pat bērnu spēļu laukumā.

Ja iespējams, vārtus neveido tā, ka tie tieši atveras uz apdraudējumu, piemēram, ceļu vai atklātu ūdeni. Ja iespējams, būtu jāizvairās no nogāzēm. Svarīgi arī, lai vārti būtu izveidoti tādā veidā, lai neradītu kustību sadursmi.

Var padomāt arī par apgaismojumu bērnu spēļu laukumā, kas papildina bērnu spēļu laukuma izmantošanu tumšajā diennakts laikā, turklāt, vietās, kur pastāv liela vandalisma iespējamība, apgaismojums palīdz samazināt vandalismu.

8. Spēļu un rekreācijas laukumu pārbaudes un apkopes lietošanas laikā

Drošība publiskajos spēļu laukumos nav atkarīga tikai no laukuma atrašanās vietas un iekārtu izvēles. Būtiska ir nepārtraukta pārbaudžu un apkopju veikšana, lai saglabātu publiskajos spēļu un rekreācijas laukuma drošumu.

Noteikumu Nr.18 9.punkts nosaka, ka spēļu laukums un tajā uzstādītās spēļu vai citu aktivitāšu iekārtas nedrīkst apdraudēt lietotāja un trešo personu veselību un drošību, ja tās lieto paredzētajā vai paredzamajā veidā, ņemot vērā lietotāja paredzamo rīcību.

Spēļu laukuma īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam ir jānodrošina gan spēļu laukuma, gan spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu pārbaudes un uzturēšana, jānodrošina šādas spēļu vai citu aktivitāšu iekārtu, to detaļu un publiskā spēļu un rekreācijas laukuma pārklājuma pārbaudes saskaņā ar Noteikumu Nr.18 prasībām un ražotāja norādījumiem. Izšķir dažāda periodiskuma un nozīmīguma pārbaudes, kuras jāveic:

- regulāra vizuāla pārbaude;
- ekspluatācijas pārbaude;
- ikgadējā galvenā pārbaude.

Regulāru vizuālo pārbaudi veic atbilstoši laukuma noslodzei, specifikai un iespējamām riskiem un kurā pārbauda iekārtu, to detaļu un laukuma pārklājuma vispārējo stāvokli un konstatē defektus un acīmredzamus apdraudējumus (ja tādi ir), ko izraisījusi mantas bojāšana, lietošanas apstākļi vai laikapstākļi.

Šādas pārbaudes var veikt bērnu spēļu laukuma valdītājs/apsaimniekotājs vai darbinieki. Pārbaudžu biežums atkarīgs no spēļu un rekreācijas laukuma atrašanās vietas, apstākļiem un noslogojuma, tomēr regulārā vizuāla pārbaude jāveic vismaz reizi nedēļā. Pārbaudžu rezultātiem jābūt dokumentētiem. Pārbaudes lapa pieejama 5.pielikumā.

Ekspluatācijas pārbaudi veic ne retāk kā četras reizes gadā un kurā tiek detalizētāk pētīti defekti, iekārtu darbība, dažādu veidu nodilums, nolietojums un stabilitāte pārmērīgu kustību dēļ.

Ikgadējo galveno pārbaudi veic ne retāk kā reizi gadā un kurā tiek noteikts iekārtas un laukuma vispārējais drošuma līmenis (nosakot iekārtu, pamatu un pārklājuma vispārējo drošuma līmeni), tiek pārbaudīta iekārtas funkcionalitāte un stabilitāte (jo īpaši konstatējot bojājumus un defektus, kas radušies mantas bojāšanas dēļ, dažādu veidu nodilumu, ilgtermiņa strukturālas problēmas, iekārtas drošuma līmeņa izmaiņas) un tiek veikta riska novērtēšana. Šīs pārbaudes laikā var būt nepieciešams izrakt un demontēt dažas iekārtas. Pārbaudes lapa pieejama 6.pielikumā.

Ikgadējo galveno pārbaudi veic persona, kurai ir atbilstoša kompetence un augstas zināšanas sekojošās jomās – drošības standartu prasības, riska un ieguvumu analīze, tehniskā ražošana, bērnu attīstība, vides ietekme, plānojuma izstrāde, likumdošana un atbildība. Var pieaicināt arī akreditētu pārbaudes veicēju, ņemot vērā, ka šajās pārbaudēs ir detalizēti jāpārbauda iekārtu atbilstība drošības standartu prasībām, kam nepieciešamas specifiskas zināšanas un prasme izmantot arī atbilstošus mērlīdzekļus un testēšanas zondes.

Ja pārbaudē tiek atklāti defekti, kas rada nopietnu savainošanās risku, tie jānovērš nekavējoties. Ja remonts nav iespējams, aprīkojums, kas rada nopietnu risku, jāpadara nepieejamu apmeklētājiem (norobežošana, demontāža), līdz neatbilstība novērsta.

Remonta procesi jāveic saskaņā ar ražotāja instrukcijās noteikto. Iekārtas atjaunošana, kas netiek veikta saskaņā ar ražotāja instrukcijās noteikto un izmantojot tikai ražotāja noteiktos materiālus, skrūves, stiprinājumus un metodes, tiek uzskatīta par iejaukšanos konstrukcijā un laukuma īpašnieks vai tiesiskais valdītājs kļūst atbildīgs par iekārtas drošumu. Tas attiecas arī uz iekārtu pārveidošanu, piemēram, papildus platformu vai elementu pievienošanu jau esošai iekārtai. Līdz ar to laukuma īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāpārliedz, ka iekārta un aprīkojums atbilst drošuma prasībām, piemēram, veicot pēcuzstādīšanas pārbaudi.

Piemēri iekārtām un elementiem, kam nav veiktas pilnvērtīgas apkopes – bojāti elementi, bojāta koksne, neatbilstoši veikti remonta procesi, trūkstoši elementi, asas malas, atrodami 3.pielikumā.

Dokumentācija

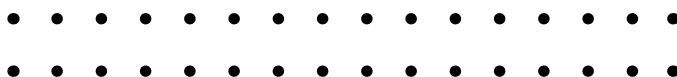
Pārbaužu rezultātiem un veiktajiem remonta procesiem jābūt dokumentētiem. Laukuma īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jābūt š dokumentācijai par spēļu un rekreācijas laukumu:

- Pārbaužu un testēšanu pārskati;
- Pārbaužu un apkopes instrukcijas;
- Uzraudzības/apsaimniekošanas (operating) instrukcijas, ja attiecināms;
- Žurnāls, kurā apsaimniekotājs dokumentē visas pārbaudes un apkopes/remonta darbus;
- Ar laukuma ierūkošanu saistītā dokumentācija (piem., rasējumi).

Laukuma īpašnieka vai tiesiskā valdītāja rīcībā jābūt šādām instrukcijām:

- Instrukcija par rīcību, ja notikusi ārkārtas situācija;
- Instrukcija par rīcību, ja konstatēts nedrošs aprīkojums, iekārta vai segums vai arī notiek būtiski remonta darbi spēļu un rekreācijas laukumā un nepieciešams apmeklētāju piekļuvi spēļu un rekreācijas laukumam vai iekārtai ierobežot, līdz darbības paveiktas;
- Instrukcija par rīcību, ja noticis negadījums(spēļu un rekreācijas laukumā notikušie negadījumi ir jādokumentē, negadījumu uzskaites žurnālā).

Spēļu laukumu dokumentācijai jābūt pieejamai, ja noticis negadījums, vai plānotas remonta, apkopes, pārbaužu aktivitātes.

Aktuālo standartu saraksts uz vadlīniju izdošanas brīdi

Standarta LVS EN 1176 daļu prasības:

- Standarts LVS EN 1176-1+A1:2023 „Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 1.daļa: Vispārīgas drošuma prasības un testēšanas metodes”;
- Standarts LVS EN 1176-2+AC:2020 „Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 2.daļa: Īpašās drošuma papildprasības un testēšanas metodes šūpolēm”;
- Standarts LVS EN 1176-3:2018 „Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 3.daļa: Īpašās drošuma papildprasības un testēšanas metodes slidkalniņiem”;
- Standarts LVS EN 1176-4+AC:2019 „Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 4.daļa: Īpašās drošuma papildprasības trošu ceļiem un to testēšanas metodes”;
- Standarts LVS EN 1176-5:2020 „Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 5.daļa: Īpašās drošuma papildprasības un testēšanas metodes karuseļiem”;
- Standarts LVS EN 1176-6+AC:2019 „Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 6.daļa: Īpašās drošuma papildprasības un testēšanas metodes šūpošanas iekārtām”;
- Standarts LVS EN 1176-7:2020 „Spēļu laukumu aprīkojums un segums. 7.daļa: Norādījumi uzstādīšanai, pārbaudei, apkopei un ekspluatācijai”;
- Standarts LVS EN 1176-10:2023 „Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 10.daļa: Papildus speciālās drošības prasības un testēšanas metodes pilnībā noslēgtam rotaļu aprīkojumam”;
- Standarts LVS EN 1176-11:2014 „Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 11. daļa: Speciālās drošuma papildprasības un testēšanas metodes telpiskiem tīklojumiem”.

Standarts LVS EN 1177:

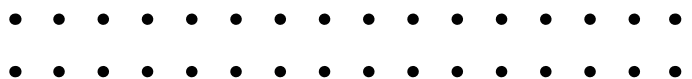
- Standarts LVS EN 1177+A1:2024 „ Triecienus slāpējoši rotaļu laukumu segumi. Testa metodes trieciena slāpēšanas noteikšanai”.

Citi standarti un tehniskie dokumenti:

- Standarts LVS EN 12572-1:2017 “ Mākslīgās kāpšanas konstrukcijas. 1.daļa: Drošuma prasības un testēšana mākslīgām kāpšanas konstrukcijām ar drošības punktiem”²⁸;

²⁸ Noteikumi Nr.18 nav attiecināmi uz mākslīgām kāpšanas konstrukcijām ar drošības punktiem, taču standarta daļu vēlams pārzināt, ja tiek sniegta šāda tipa mākslīgās kāpšanas konstrukcijas pakalpojuma sniegšana.

- Standarts LVS EN 12572-2:2017 "Mākslīgās kāpšanas konstrukcijas. 2.daļa: Mākslīgo kāpšanas konstrukciju drošuma prasības un testēšanas metodes";
- Standarts LVS EN 12572-3:2017 "Mākslīgās kāpšanas konstrukcijas. 3.daļa: Mākslīgo kāpšanas konstrukciju kāpšļu drošuma prasības un testēšanas metodes";
- Standarts LVS EN 14974:2019 "Skeitparki. Drošuma prasības un testa metodes";
- Standarts LVS EN 15312 +A1:2011 "Brīvpiekļuves sporta rīki. Prasības, ieskaitot drošuma prasības, un testēšana";
- Standarts LVS EN 16579+AC:2019 "Spēļu laukumu aprīkojums. Pārnēsājami un fiksēti vārti. Funkcionalitāte, drošuma prasības un testēšanas metodes";
- Standarts LVS EN 16630:2015 "Pastāvīgi uzstādītas āra fitnesa iekārtas. Drošuma prasības un testēšanas metodes";
- Standarts LVS EN 16899:2017 "Sporta un atpūtas aprīkojums. Parkūra iekārtas. Drošuma prasības un testēšanas metodes";
- Tehniskais ziņojums LVS CEN/TR 16467:2013 "Spēļu laukumu aprīkojums, kas pieejams visiem bērniem";
- Tehniskais ziņojums LVS CEN/TR 16879:2016: „Rotaļlaukumu un citu atpūtas un izklaides iekārtu izvietojums. Ieteikumi par izvietošanas un spēļu vietu atdalīšanas metodēm”;
- Tehniskais ziņojums LVS CEN/TR 17207:2018 "Spēļu laukumi un rekreācijas zonas. Spēļu laukumu inspektoru kompetences ietvars";
- Standarts LVS EN ISO 23659:2023 "Sporta un atpūtas iekārtas. Batutu parki. Drošuma prasības (ISO 23659:2022)";
- LVS CEN/TR 16396:2020 "Bērnu spēļu laukumu aprīkojums. Atbildes uz pieprasījumiem standarta EN 1176 un tā daļu interpretācijai”.

Piemēri iekārtām un elementiem, kam nav veikts riska novērtējums

87., 88.attēls. Kāpelēšanas konstrukcija
Pastāv galvas iesprūšanas risks, kā arī neatbilstošs triecienu mazinošais segums - zāliens (krišanas augstums lielāks par 1 m).

89, 90.attēls. Šūpoles.
Neatbilstošs triecienu mazinošais segums - zāliens (krišanas augstums lielāks par 1 m), cietās piekares, kā arī sēdekļi neatbilst triecienu mazinošajām prasībām.

91., 92.attēls. Kāpelēšanas konstrukcija.

Neatbilstošs triecienu mazinošais segums (krišanas augstums lielāks par 1 m), neatbilstošs krišanas augstums (krišanas augstums lielāks par 3 m), kā arī pastāv galavas iesprūšanas risks.

93., 94.attēls. Slīdkalniņš.

Pastāv galavas iesprūšanas risks (viegli pieejama iekārta), slīdkalniņam pievienoti konstrukciju stiprinošie elementi, kas rada laukumā negaidītus šķēršļus.

95., 96.attēls. Karuseļi
Karuseļu sēdekļi nav nodrošināti ar rokturiem vai muguras balstu.

97., 98.attēls. Kompleksā iekārta.
Iekārtas konstrukcijas elementos pastāv galvas iesprūšanas risks (viegli pieejami iekārtas elementi), nedrošas konstrukcijas slīdkalniņš (nav šķērsstienis, nav nobeiguma daļas, slīdēšanas virsmā atvērumi), slīdkalniņa ietekmes zonā betona celiņš (neatbilstošs triecienu mazinošais segums).

99.attēls. Slīdkalniņš
Nedrošas konstrukcijas slīdkalniņš - nav nobeiguma daļas, nav sānu aizsardzības.

100.attēls. Balansieris

Nedrošas konstrukcija - līdzsvara šūpolēm nav elastīgas atdures vai cita tehniska risinājuma, kas nodrošinātu amortizācijas efektu un šūpoļu sēdekļa attālumu līdz zemei, kas nav mazāks par 230 mm.

101.attēls. Šūpoles

Nav pieļaujams, ka vienā šūpoļu rāmī ir grozveida šūpoles un parastas šūpoles.

102.attēls. Šūpoles

Nav pieļaujams, ka vienā šūpoļu rāmī divas grozveida šūpoles (pieļaujams vienas grozveida šūpoles vienā rāmī), kā arī neatbilstošs triecienu mazinošais segums - zāliens (krišanas augstums lielāks par 1 m).

103.attēls. Šūpoles.
Neatbilstošs triecienu mazinošais segums – bojāts zāliens un cieta augsnes virskārta (krišanas augstums lielāks par 1 m).

104., 105., 106.attēls. Balansieri.
Galvas iesprūšanas risks iekārtas konstrukcijas elementos.

107., 108.attēls. Kompleksā iekārta.
Basketbola groza un kāpelēšanas elementa ietekmes zonas būtiski pārklājas.

3. pielikums

Piemēri iekārtām un elementiem, kam nav veiktas pilnvērtīgas apkopes

109., 110., 111.attēls. Šūpoles.

Iekārtai nav atjaunots triecienu mazinošais segums, groza šūpolēm trūkst sēdekļa virsmas, kā arī balsta konstrukcijas elementiem ir būtisks koksnes bojājums.

112., 113.attēls. Kompleksā iekārta.
Iekārtai trūkst elementi.114., 115., 116.attēls. Kompleksā iekārta.
Iekārtas elementiem trūkst sastāvdaļu, kā arī ir izvirzītas naglas.

117.,118.,119.attēls. Kompleksā iekārta.
Remonta procesi nav veikti saskaņā ar ražotāja instrukcijās noteikto.

120.,121., 122.attēls. Kompleksā iekārta.
Iekārtai bojāti balsta konstrukcijas elementi, kā arī pamati nav nostiprināti atbilstošā dziļumā.

123., 124., 125.attēls. Slīdkalniņš.
Iekārtai trūkst vairāki pakāpieni, kā arī nobeiguma daļas sānu aizsardzība ir sadalījusies.

126., 127., 128.attēls. Mājiņa.
Iekārtai trūkst sastāvdaļu un daļa koka elementu ir bojāti.

129., 130., 131.attēls. Karuselis.
Iekārtai trūkst grīdas elementu, kā arī pamati nav nosegti.

132., 133., 134.attēls. Kāpelēšanas konstrukcija.
Iekārtai bojāti balsta konstrukcijas elementi.

Regulārās vizuālās pārbaudes lapa (PIEMĒRS)

Bērnu spēļu laukums (nosaukums, adrese): _____

[illegible]

Ekspluatācijaspārbaudes lapa (PIEMĒRS)

Spēļu vai rekreācijas laukums (nosaukums, adrese) _____

Pārbaudes datums: _____

Pārbaudes veicējs: _____

Nr.	Pārbaudāmais punkts (<i>item</i>)	Jā/Nē	Neatbilstības apraksts ²⁹	Iekārtas identifikācijas elements un Foto
1.	Bērnu spēļu laukuma noteikumi ir pilnīgi un nepārprotami			
2.	Informatīvā plāksne ir atbilstoša			
3.	Nožogojums un ieejas vārti			
4.	Pārklājums un tā stāvoklis ir atbilstošs			
5.	Aizsardzība pret kritieniem			
6.	Iekārtu minimālajos atvērumos izmaiņu nav			
7.	Papildu elementi (atkritumu tvertnes, soliņi, nožogojums u.c.) draudus nerada			
89.	Pamatnes līmeņa atzīmes ir atbilstošas			
10.	Aprīkojums ir stabils			
11.	Pamati ir labi			
12..	Aprīkojumam ir atbilstošs marķējums			
13.	Aprīkojums nav bojāts			
14.	Kustīgo detaļu nodilums ir normāls			
15.	Ķēžu stāvoklis ir labs			
16.	Aprīkojuma nodilums ir normāls			
17.	Savienojumi ir labi			
18.	Nav skabargu vai korozijas pazīmju			
19.	Citas neatbilstības			

Paskaidrojošās piezīmes un secinājumi:

Paraksts _____

²⁹ Tiek aizpildīts, ja ir konstatēta neatbilstība

Ikgadējās galvenās pārbaudes lapa (PIEMĒRS)

Spēļu vai rekreācijas laukums (nosaukums, adrese): _____

Pārbaudes datums: _____

Pārbaudes veicējs: _____

I. Pārbaudīts bērnu spēļu laukums un fiksēts sekojošais:

Nr.	Pārbaudāmais punkts (<i>item</i>)	Jā/Nē	Neatbilstības apraksts ³⁰ un Riska līmenis ³¹	Iekārtas identifikācijas elements un Foto
1.	Bērnu spēļu laukuma noteikumi ir pilnīgi un nepārprotami			
2.	Informatīvā plāksne ir atbilstoša			
3.	Nožogojums un ieejas vārti			
4.	Pārklājums un tā stāvoklis ir atbilstošs			
5.	Aizsardzība pret kritieniem			
6.	Iekārtu minimālajos atvērumos izmaiņu nav			
7.	Papildu elementi (atkritumu tvertnes, soliņi, nožogojums u.c.) draudus nerada			
9.	Pamatnes līmeņa atzīmes ir atbilstošas			
10.	Aprīkojums ir stabils			
11.	Pamati ir labi			
12.	Aprīkojumam ir atbilstošs marķējums			
13.	Aprīkojums nav bojāts			
14.	Kustīgo detaļu nodilums ir normāls			
15.	Ķēžu stāvoklis ir labs			
16.	Aprīkojuma nodilums ir normāls			
17.	Savienojumi ir labi			
18.	Nav skabargu vai korozijas pazīmju			
19.	Koksne nešķeļas, nav lielu plaisu			
20.	Galvas un kakla iesprūšana			
21.	Ķermeņa iesprūšana			
22.	Pēdu iesprūšana			
23.	Pirkstu iesprūšana			
24.	Apģērba iesprūšana			
25.	Šūpoles atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 1176-2)			
26.	Slīdkalniņi atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 1176-3)			
27.	Karuseli atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 1176-5)			

³⁰ Tiek aizpildīts, ja ir konstatēta neatbilstība³¹ Nopietns risks, augsts risks, vidējs risks, zems risks

28.	Šūpošanas iekārtas atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 1176-6)			
29.	Trošu ceļi atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 1176-4)			
30.	Telpiskie tīklojumi atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 1176-11)			
31.	Pilnībā noslēgts rotaļu aprīkojums atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 1176-10)			
32.	Āra fitnesa iekārtas atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 16630)			
33.	Brīvpiekluves sporta rīki atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 15312)			
34.	Vārti atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 16579)			
35.	Skeitparks atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 14974)			
36.	Mākslīgās kāpšanas (bolderinga) konstrukcijas atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 12572)			
37.	Parkūra iekārtas atbilst specifiskām drošuma prasībām (EN 16899)			
38.	Batutu parks atbilst specifiskām drošuma prasībām (ISO 23659)			
39.	Neatbilstības, kas radušās remonta rezultātā			
40.	Pārbaužu plāns ir labs			
41.	Apkopes un remonta grafiks ir labs			
42.	Citas neatbilstības			

II. Piezīmes par bērnu spēļu laukuma dokumentāciju (pārbaužu plānu un apkopes un remonta grafiku)

III. Vispārīgā informācija par bērnu spēļu laukuma drošumu (pēc šīs pārbaudes veikšanas un informācijas gan par nelaimes gadījumiem, gan iepriekšējām pārbaudēm izskatīšanas):

IV. Piezīmes vai cita informācija:

Paraksts _____

Nelaimes gadījumu uzskates žurnāla piemērs

[illegible]